

ศักยภาพของแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน

ในบทนี้ผู้วิจัยจะอธิบายถึงศักยภาพของแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งรัฐได้กำหนดแนวทางไว้ 4 ด้าน คือ 1) แนวทางด้านการจัดหาช่องทางและจัดหาเวลาในการออกอากาศให้รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน 2) แนวทางด้านส่งเสริมมาตรฐานการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน 3) แนวทางด้านส่งเสริมเงินทุนในการผลิตรายการ และ 4) แนวทางด้านส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้เท่าทันสื่อ

5.1 ศักยภาพของแนวทางด้านการจัดหาช่องทางและเวลาในการออกอากาศให้รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน

- **แนวทางการจัดหาช่องทางในการออกอากาศ**

จาก “แนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กเยาวชนและครอบครัว” ได้กำหนดไว้ว่า รัฐควรใช้สื่อของรัฐให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้มากขึ้น โดยการนำเวลาในการออกอากาศมาส่วนหนึ่ง เพื่อนำมาจัดทำรายการที่สร้างสรรค์สังคม เพื่อพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยไม่ควรจำกัดเฉพาะสื่อของรัฐเท่านั้น ควรจะรวมถึงสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ที่ได้รับสัมปทานจากรัฐด้วย

การศึกษาวิจัยพบว่า การที่รัฐบาลได้มีมติคณะรัฐมนตรีออกมาเพื่อสนับสนุนรายการเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยได้ขอความร่วมมือสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ จัดสรรส่วนเวลาสำหรับเนื้อหาสาระของรายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อเด็ก เยาวชนและครอบครัว เป็นการเปิดโอกาสให้รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนรายการใหม่ ๆ ได้ถือกำเนิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

คุณทศพล ศิริวิวัฒน์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการดาดฟ้าทำทดลอง ทางช่อง 7 กล่าวว่า “เราทำบริษัทขึ้นมาตอนนั้นก็ยังไม่รู้จะทำอะไรเหมือนกันยังไม่ได้คิด แล้วบังเอิญว่าทางรัฐบาลรู้สึกว่าจะเป็นคุณค่าตรงนั้นบ้างบอกว่าให้มีเวลาของเด็ก ซึ่งอันนี้เป็นข้อดีที่ทางภาครัฐให้

โอกาส ก็คือให้แต่ละช่องต้องมีรายการเด็กนะ ที่นี้ทางช่อง 7 เค้าก็บอกมาให้เข้าไปคุยกับเค้า เรายังบอกว่าจะมียกได้เวลาครับ ช่อง 7 ก็บอกว่าจะไปคิดรายการเด็กมาสิ ก็คือเค้าให้การบ้านเราไปนั่งคิดรายการเด็ก เรายังเสนอ proposal ไปให้ช่องดูแล้วเค้าก็สนใจ”

คุณสุพิทย์ รัตติชุนหิชาติ ผู้ควบคุมการผลิตรายการดาวอัจฉริยะ ทางช่อง 3 กล่าวว่า

“รัฐบาลอยากให้มีรายการเด็กในช่วงเวลาที่เหมาะสม คือ ในช่วงเวลา 17.00 นาฬิกา สถานีก็ได้รับมติจากรัฐบาลแล้วสถานีก็มาบอกเรา เราก็เลยผลิตรายการนี้ให้ ทางเราเห็นว่า รายการควิซโชว์ (quiz show) สำหรับเด็กมันหายไป มันไม่ค่อยมีให้เห็นชัดเจน ก็เลยทำเป็นควิซโชว์ คือมันเป็นจังหวะที่รัฐบาลออกมามีพอดี เราก็เลยผลิตรายการให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลไปเลย”

จะเห็นได้ว่าจุดเริ่มต้นของรายการ ดาวอัจฉริยะทางช่อง 3 และรายการดาวฟ้าทำ ทดลองทางช่อง 7 นั้นได้เกิดจากการที่รัฐบาลมีนโยบายออกมาว่าอยากให้มีการจัดเวลาเพื่อ รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน แล้วทางสถานีโทรทัศน์ก็ได้สนองตอบนโยบายของ รัฐบาล ด้วยเหตุนี้รายการดังกล่าวจึงได้ถือกำเนิดขึ้นมา

ในอีกกรณีหนึ่งนอกจากนโยบายของรัฐบาลจะทำให้มีรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและ เยาวชนรายการใหม่ ๆ ได้ถือกำเนิดขึ้นมาแล้ว ยังมีผลทำให้รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและ เยาวชนที่เลิกผลิตไปในอดีตได้กลับมาออกอากาศอีกครั้งหนึ่ง

คุณจักรินทร์ อัมภรณ์ ผู้ผลิตรายการดรุณธรรม ทางช่อง 5 เปิดเผยว่า

“จริง ๆ แล้วรายการดรุณธรรมมีมานานแล้วนะแต่มันหายไปช่วงหนึ่ง ผมมาทำรายการ นี้ก็ตอนที่มันกลับมาเกิดใหม่อีกรอบหนึ่ง เพราะว่ามีนโยบายของทางรัฐบาลที่มีมติรายการเด็ก ออกมา เป็นมติของรัฐบาลที่จำตุรนต์เค้าทำ แล้วรายการเราก็ได้รับเลือกเป็นรายการตัวอย่างเค้า ก็เลยให้กลับมา”

อาจารย์พรจันทร์ จันทะวิมล ผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการ บ้านเด็กดี ทางช่อง 11 กล่าวว่า

“ครูทำรายการนี้ร่วมกับมหาวิทยาลัยรามคำแหงมา 13 ปี พอหลังจากนั้นทาง มหาวิทยาลัยรามคำแหงเลิกผลิตรายการเด็กละ ครูเองพอเค้าไม่ทำครูก็จะเลิกละ เพราะไม่เป็น เรื่องผลิต แล้วครูเองก็ป่วย ในที่สุดก็หยุดไป 2 ปี เสร็จแล้วนโยบายรัฐบาลคราวนี้นะคะ 2-3 ปีที่

ผ่านมา คือบอกว่าอยากให้สนับสนุนรายการสำหรับเด็ก แล้วก็ขอช่องทางสถานีว่าให้มีรายการเด็ก 1 ชั่วโมงในช่วงไหนที่เป็นเวลาของเด็ก ช่อง 11 ก็โทรกลับมาบอกว่าอาจารย์ช่วยทำรายการเด็กได้ไหม ครูก็บอกว่าไม่มีปัญหา ก็เลยได้กลับมาทำรายการอีกครั้งหนึ่ง”

รัฐมีแนวคิดที่จะปฏิรูปสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ให้เป็นสื่อบริการสาธารณะ ดูแลเรื่องการศึกษา เรื่องข้อมูลข่าวสารสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว

สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 (สทท.11) ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2531 โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งให้เป็นโทรทัศน์สาธารณะ เช่นเดียวกับสถานีโทรทัศน์ BBC ในอังกฤษ ซึ่งเป็นต้นแบบของการเป็นสถานีโทรทัศน์กระจายเสียงสาธารณะทั่วโลก ในระยะแรก รัฐบาลในฐานะที่กำกับดูแลช่อง 11 ผ่านกรมประชาสัมพันธ์โดยตรง ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของ สทท.11 ในการให้ศึกษาและเผยแพร่ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล โดยไม่มีโฆษณา แต่ต่อมาใน พ.ศ. 2538 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุญาตให้ สทท.11 มีโฆษณาได้ในลักษณะอักษรวิ่งและเผยแพร่โลโก้ขององค์กรต่างๆ เนื่องจากแรงบีบคั้นด้านความอยู่รอดของสถานีและผู้ผลิตรายการ

จากมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2528 กำหนดไว้ว่า “ให้จัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย หรือ สถานีวิทยุแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และเพื่อประโยชน์สาธารณะ รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน” จากอำนาจหน้าที่ดังที่ได้ระบุไว้ข้างต้นทำให้การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาไม่สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อสาธารณะของประเทศได้ เนื่องจากต้องทำหน้าที่เป็นสื่อของรัฐมาโดยตลอด สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ที่มีอยู่ มักถูกใช้ในเชิงนโยบายเพื่อรองรับข้อมูลข่าวสารทางราชการ มากกว่าที่จะนำเสนอรายการได้เองตามที่กรมประชาสัมพันธ์ได้วางไว้

สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ไม่ได้เป็นสื่อสาธารณะตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ตั้งแต่ตอนแรก เพราะรัฐบาลได้เข้ามามีอิทธิพลในการดำเนินงานของสถานี ซึ่งส่งผลกระทบต่อกรนำเสนอของสื่อมวลชนที่เกิดความไม่เป็นกลางและไม่มีสิทธิเสรีภาพเต็มที่

หากรัฐต้องการให้ปฏิรูปให้สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 เป็นสื่อสาธารณะที่เป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตามเจตนารมย์ที่ได้ตั้งไว้รัฐจะต้องเข้าใจ

อย่างต้องแท้เสียก่อนว่าสื่อสาธารณะคืออะไร สื่อสาธารณะไม่ใช่สื่อที่ต้องทำหน้าที่เป็นสื่อเพื่อรัฐ แต่สื่อสาธารณะ คือ สื่อที่เป็นกลางและให้สิ่งที่เป็นประโยชน์ เสนอรายการเพื่อการบริการ การศึกษา วัฒนธรรม และผลประโยชน์ของสาธารณะอื่น

การที่สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 มีพื้นฐานการก่อตั้งมาจากแนวคิดในการสร้างสื่อสาธารณะนั้น ถือเป็นจุดแข็งขององค์กรอย่างหนึ่ง เพราะ สถานีนำเสนอแต่รายการที่มีคุณภาพเป็นหลัก ปราศจากกลุ่มทุน นอกจากนี้ช่อง 11 ยังมีเครือข่ายรวมทั้งสถานีลูกข่ายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ที่มีศักยภาพในการถ่ายทอดสัญญาณได้ในระดับสูง ทำให้เข้าถึงประชาชนได้ทั่วทั้งประเทศ

อย่างไรก็ตามยังคงมีอุปสรรคสำคัญของการปฏิรูปสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ให้เป็นสถานีเพื่อเด็ก เยาวชนและครอบครัวนั้น คือ โครงสร้างของสถานีที่ยังคงขึ้นตรงต่อรัฐบาล ทำให้เกิดข้อจำกัดในการบริหารงานของผู้บริหารสถานีที่ไม่สามารถจะดำเนินงานของช่อง 11 ให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการได้ ดังนั้นสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการกำกับจากเดิมที่รัฐบาลมอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำกับดูแลกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในแต่ละยุคสมัย และผู้บริหารของช่อง 11 ก็ขาดอำนาจและไม่มีอิสระในการบริหารงานของสถานี

รัฐจึงควรมีการกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการใหม่ โดยให้มีคณะกรรมการเพื่อกำหนดหน้าที่บริหารจัดการช่อง 11 โดยเฉพาะ กำหนดภารกิจขององค์กรให้สอดคล้องกับหลักการของสื่อสาธารณะมากขึ้น และผู้บริหารของช่อง 11 ก็ควรมีอิสระในการดำเนินงานของสถานี ไม่ต้องขึ้นอยู่กับควบคุมของอธิบดีและรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดการบริหารงานของสถานีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดอิทธิพลจากรัฐและกลุ่มทุน

จากการศึกษาของสุพัชรินทร์ โพธิ์ทองนาค (2541) พบว่า รัฐในฐานะผู้ถือครองกรรมสิทธิ์การเป็นเจ้าของ ได้ใช้อำนาจในการกำหนดนโยบายด้านการปฏิบัติภารกิจหน้าที่หลักการบริหารจัดการรายได้ และการผลิตรายการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อโครงสร้างองค์กรของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 (สทท.11) มีการปรับเปลี่ยนไป กล่าวคือ ช่วงแรก รัฐได้กำหนดนโยบายให้มีภารกิจหลักในการเป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา และการประชาสัมพันธ์ของรัฐ มีรายได้จากเงินงบประมาณแผ่นดิน และจากค่าเช่าเวลารายการเพื่อการศึกษา สัดส่วนของรูปแบบและเนื้อหารายการ มุ่งเน้นเรื่องของสาระ ความรู้ และการเผยแพร่ผลงานของรัฐ ช่วงที่สอง รัฐได้

กำหนดนโยบายให้องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) จัดสรรเงินผลกำไร 10% เพื่อใช้เป็นทุนในการผลิตรายการ จัดซื้อ และจัดหารายการ และมีการอนุมัติให้สามารถหาเงินทุนช่วยเหลือได้จากมูลนิธิสื่อสร้างสรรค์ สำหรับรูปแบบและเนื้อหารายการยังคงมุ่งสนองต่อภารกิจหลักในการประชาสัมพันธ์องค์การของรัฐ และเพิ่มหน้าที่อีกประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมความรู้ด้านประชาธิปไตย ช่วงที่สาม รัฐมีนโยบายให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินการและหารายได้จาก การมีโฆษณาเชิงภาพพจน์ ส่งผลให้ สทท.11 มีภารกิจดำเนินการดำเนินงานมีแนวโน้มไปในเชิงธุรกิจมากขึ้น สัดส่วนและเนื้อหาของรายการจึงมีแนวโน้มเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมในวงกว้าง

การปฏิรูปสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ให้เป็นสื่อสาธารณะนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงเป็นระบบแบบทุนนิยม ถึงแม้ว่านโยบายของช่อง 11 ในช่วงแรก จะมุ่งเน้นให้เป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา แต่ปัจจุบันนโยบายของสถานีได้เปลี่ยนแปลงไป สถานีมีแนวโน้มในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการและหารายได้จาก การโฆษณาเชิงภาพพจน์ ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วช่อง 11 เป็นสถานีของรัฐ รัฐควรจัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนช่อง 11 อย่างเพียงพอ เพื่อให้ช่อง 11 ไม่ต้องไปหารายได้จาก การโฆษณา

อาจารย์พรจันทร์ จันทะวิมล ผู้ผลิตรายการบ้านเด็กดี กล่าวว่า

“สถานีก็น่าจะสนับสนุนอย่างที่รัฐบาลขอร้อง แม้แต่ช่อง 11 เองก็ให้ไม่จริง ครูเองก็พูดได้ตรงนี้เลยให้แล้วก็ตัดไปเรื่อยๆ มีแทรกตลอด ครั้งเวลาที่รัฐบาลบอกหลัง 6 โมงไปแล้วก็ไปขาย ก็ไปเป็นรายการที่มีค่าตอบแทนไป แต่ที่นี้ก็สถานีถ้าเป็นของรัฐแล้วก็ควรจะอยู่ด้วยเงินของประชาชนที่เสียภาษี ด้วยเงินของรัฐ แล้วไม่ต้องไปหากำไร ก็ไหนบอกช่อง 11 เป็นของรัฐแล้วไม่ทำไม่ถึงมีนโยบายออกมาว่าจะต้องอยู่ให้รอด อ้าวอยู่ที่ให้รอดก็ต้องไปหาเงินมาเพื่อความอยู่รอดอีก มันก็เป็นการขายสินค้าอีก ขายไปแลกมากันอีกนะ มันก็เหมือนช่องอื่นๆอีกสิ”

เมื่อรัฐไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปให้ช่อง 11 เป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อเด็กและเยาวชนได้ รัฐบาลจึงได้มีแนวคิดที่จะจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ช่องใหม่ เพื่อให้เป็นสถานีโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน โดยจะพัฒนาให้สถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) ของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้เกิดเป็นสถานีเพื่อการศึกษาและเสริมสร้างการเรียนรู้ ควบคู่ความบันเทิง ที่มีคุณภาพอย่างเหมาะสม สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัวอย่างแท้จริง

นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงนโยบายการมอบสถานีโทรทัศน์ ETV สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้เป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อเด็ก เยาวชนและครอบครัวว่า

“ตั้งแต่มติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี 2546 ในเรื่องการส่งเสริมสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว เกิดขึ้น ETV ก็ได้ดำเนินการตามนโยบายโดยปรับให้มีรายการสำหรับเด็กพอสมควร ต่อมาในช่วงหลังได้มีการร่วมมือกับทาง สสส. ในการปรับผังรายการของ ETV เป็น “บ้านหลังใหญ่แห่งการเรียนรู้” จัดทำรายการช่วงต่าง ๆ โดยระดมผู้ผลิตรายการที่สนใจการพัฒนาสื่อเพื่อเด็กมาทำรายการบรรจุลงไปในผัง ทำให้ ETV มีรายการสำหรับเด็กและครอบครัวที่หลากหลาย และในอนาคตรัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ ETV มีการพัฒนาทำให้สามารถออกอากาศได้เหมือนกับฟรีทีวี และสำนักนายกรัฐมนตรีก็มีโครงการที่จะทำรายการประเภทเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กเช่นกัน” (www.tv4kids.org)

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักของรัฐที่รับผิดชอบงานผลิต พัฒนา เผยแพร่สื่อเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ประกอบด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา บริการให้แก่กลุ่มเป้าหมายในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน ทุกระดับรวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับบุคคลทั่วไปในการเผยแพร่ สถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) ซึ่งออกอากาศในระบบ DTH ใช้ชุดสัญญาณโดยตรงจากดาวเทียมไทยคม ย่านความถี่ KU-Band จำนวน 1 ช่องสัญญาณเผยแพร่รายการทางช่อง UBC 75 ออกอากาศวันละ 15 ชั่วโมง ตั้งแต่ 07.00 – 22.00 น. ทุกวัน โดยจำแนกรายการออกเป็น 5 ประเภท คือ

- รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในระบบโรงเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา 3 – 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษา 1- 3
- รายการโทรทัศน์เพื่อศึกษานอกโรงเรียน เป็นรายการในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นถึงตอนปลาย และระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพระยะสั้น
- รายการเสริมความรู้ แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป
- รายการข่าวการศึกษา
- รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย

นอกจากนั้นยังมีการเผยแพร่รายการบางส่วนโดยการขอเช่าเวลาของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

นายสุนทร พรหมรัตน์พงษ์ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (ETV) กล่าวว่า “ขณะนี้ทาง ETV ได้ทำการออกอากาศรายการเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว มีทั้งรายการที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. รายการที่สั่งซื้อจากต่างประเทศ และรายการที่ผลิตเอง ซึ่งมีเนื้อหาทั้งการ์ตูน การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และเรียนรู้ภาษาไทย ที่คัดสรรจากในและต่างประเทศเป็นอย่างดี” (มูลนิธิกระเจา)

ศ.นพ.ประกิต วาทีสาธกกิจ ที่ปรึกษาสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กล่าวว่า

“รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก และครอบครัวที่ดี นั้นในรายการเด็กต้องมีรูปแบบที่เข้าถึง เรียกร้องให้เด็กสนใจได้ ที่สำคัญต้องเป็นรายการที่ดีต่อสุขภาพด้วย หมายถึงเป็นภาวะที่สมดุลทั้งกาย ใจ สังคมและจิตวิญญาณ โดยรายการที่จะต้องปลูกฝัง และสอดแทรกเนื้อหาเหล่านี้ เช่น การออกกำลังกาย การรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ไม่ทานของหวาน ขนมกรุบกรอบ รู้จักการเข้าสังคมกับเด็กด้วยกัน และปลูกฝังในเรื่องของอารมณ์ เช่น การมีสัมมาคารวะ การคิดเชิงบวก หากเด็กดูรายการที่มีเนื้อหาแบบนี้ จะทำให้เด็กซึมซับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมไทย เพราะสื่อทีวีถือเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเด็กมาก โดยเฉพาะปัจจุบันพ่อแม่ไม่มีเวลาอยู่กับลูกมากนัก ในขณะที่งานวิจัยระบุว่า เด็กใช้เวลาดูทีวีสูง ดังนั้นการให้เด็กดูรายการของ ETV จะเป็นสิ่งที่รับประกันได้ว่าเด็กก็จะได้รับการปลูกฝังในสิ่งที่ดี เพื่อเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพนอกจากรายการสำหรับเด็กแล้ว ในส่วนของพ่อแม่ก็ควรได้รับรู้ถึงวิธีการเลี้ยงลูกในแต่ละช่วงวัยที่ถูกต้องด้วย” (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ)

การจัดผังรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาได้แบ่งออกดังนี้

1. รายการสำหรับเด็กเล็ก อายุ 3 – 5 ขวบ จะอยู่ในช่วงเวลา 15.00 – 16.30 น.
2. รายการสำหรับเด็กวัยเรียน 6 – 12 ปี จะอยู่ในช่วงเวลา 17.00 – 18.00 น.
3. สำหรับเด็กวัยรุ่นและครอบครัว จะอยู่ในช่วงเวลาหัวค่ำจนถึงปิดสถานี คือ 22.00 น.

นอกจากนี้จะนำรายการที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมออกอากาศซ้ำอีกครั้งตั้งแต่เวลา 06.30 – 8.00 น. สำหรับเด็กเล็ก และ 11.00 – 13.00 น. สำหรับเด็กวัยเรียน และวัยรุ่น

หากรัฐบาลจะจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) เป็นสถานีวิทยุทัศน์เพื่อเด็กและเยาวชนนั้น มีข้อดีคือ รัฐบาลสามารถวางโครงสร้างของสถานีให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพื่อเป็นโทรทัศน์เพื่อเด็กและเยาวชนได้ และการประชาสัมพันธ์ขององค์กรต่อประชาชนสามารถสร้างภาพลักษณ์ได้ดีกว่า แต่มีข้อจำกัดก็คือ งบประมาณที่จำกัดทำให้ไม่สามารถพัฒนารูปแบบรายการให้มีความน่าสนใจได้ ตลอดจนช่องทางในการออกอากาศยังไม่ทั่วถึง จำกัดอยู่กับประชาชนบางกลุ่ม ไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่ม เพราะการรับสัญญาณต้องมีการติดตั้งอุปกรณ์พิเศษ ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอีก อีกทั้งเนื้อหารายการส่วนใหญ่เน้นการสอนตามหลักสูตรการศึกษา ขาดหน่วยงานวิจัยเพื่อพัฒนาเนื้อหาให้เหมาะสมและมีความน่าสนใจ

ดังนั้นการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา หรือ ETV มีอุปสรรคด้านต้นทุนการดำเนินงานในการจัดตั้งสถานีที่ต้องใช้เงินลงทุนสูงมากในด้านจัดซื้ออุปกรณ์ในการผลิตและการขยายเครือข่ายของสถานี

คุณนิรมล เมธีสุวกุล พิธีกรและผู้ผลิตรายการ ทูแสงตะวัน แสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดตั้งสถานีวิทยุทัศน์เพื่อเด็กและเยาวชนว่า

“ถ้ามีสถานีเด็กมันก็ดี แต่จะเป็นภาระอันยิ่งใหญ่ของรัฐที่จะต้องมีส่วนช่วยดูแลเรื่องค่าผลิต และการสนับสนุนให้มันดำเนินไป แต่ถ้ามีนะคืออยู่แล้ว พยายามให้มีสถานีฯ สำหรับคนชอบดูลิเก สถานีฯ สำหรับเด็ก สถานีฯ สำหรับคนพิการ สถานีฯ คนแก่ อะไรเงี้ย คือยังมีเยอะยิ่งดินะที่คิดอย่างนั้นนะ ถ้าถามว่าควรจะมีไหม ตอบไปเลยว่าควร แต่ว่ามันจะมีอะไรตามมา ที่มันอลังการยิ่งใหญ่อะ ปีละ 3 พันล้านได้มั้งที่จะต้องใช้จ่าย แล้วอย่ามาพูดเลยที่จะสนับสนุนแค่ 1 ใน 3 แล้วที่เหลือให้ไปหนี้ตายกันเองเนี่ย มันก็จะเกิดอีหروبเดิมขึ้น แอบใส่โฆษณาแฝงตรงนั้น ไปเอาขนมกรุบกรอบมาใส่ตรงนี้ อะไรเงี้ย มันจะต้องมีเพราะว่าทุกคนก็ต้องดิ้นรนหนี้ตาย แล้วก็จะเหมือนอีหروبเดิมเลย ก็คือ ต่างคนต่างก็จะแข่งกันเพื่อจะหารายได้มาเกื้อกูลตัวเอง ถ้าเป็นแบบนี้เท่ากับได้สร้างขยะเพิ่มขึ้นมาอีกสถานีฯ เหมือนกับที่เราพยายามจะสร้างสถานีฯ ไนน์ สถานีฯ นี้แล้วในที่สุดก็กลายเป็นสถานีฯ ธุรกิจไปตอนจบ อย่างเช่นไอทีวีเป็นต้น ตอนนี้อย่างไรก็จำไม่ได้แล้วว่า ไอทีวีคือทีวีเสรี”

อาจารย์พรจันทร์ จันทะวิมล ผู้ผลิตรายการบ้านเด็กดี กล่าวว่า

“ถ้ารัฐมีสถานีเด็กขึ้นมาจริง ๆ จะเหมาะสมมาก แต่ตัวรัฐเองเราก็ไม่แน่ใจว่าจะสามารถหุ้มนุ้มนมาได้แค่ไหน จนกระทั่งสามารถเลี้ยงตัวเองได้ ถ้ายังไม่ได้แล้วอาจจะต้องเป็นองค์กรต่าง ๆ อย่างของสหรัฐฯ เค้าก็มีชุมชนของเค้าที่ได้เงินบริจาคจากชุมชน แล้วก็สร้างรายการจาก

ชุมชนของเค้า ถ้ารัฐทำอย่างนี้ได้จะดีมากเลย การผลิตต่าง ๆ ก็จะได้ลด cost ได้เป็นเกือบครึ่งเลยนะคะ หรือค่อนข้างด้วยซ้ำ”

คุณวรินทร์เนตร ศิริโชติชำนาญ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “ขบวนการนักอ่าน” เปิดเผยว่า

“จริง ๆ ถ้ามีสถานีช่องนี้เลยสำหรับเด็ก อย่างที่ผู้ใหญ่เค้าอยาก ๆ ให้มีกันอยู่เนี่ยมันน่าจะดี มันควรจะมียุทธศาสตร์สำหรับเด็กไปเลยยุทธศาสตร์สำหรับเด็กและครอบครัวอะไรอย่างเงี้ย รายการที่เข้ามาก็คัดเลือกไปเลย ที่มีประโยชน์สำหรับเด็ก มันไม่ต้องมาแข่งโฆษณา ซึ่งรัฐก็เป็นเจ้าของไปเลย แล้วใช้กฎหมายบังคับ หรือการใช้ข้อบังคับเป็นระเบียบของช่องเป็นการกำหนดขึ้นมาโดย รัฐเลยหรือว่าผู้ร่วมก่อตั้งอะไรอย่างเงี้ย”

อย่างไรก็ตามมีผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน ไม่เห็นด้วยกับการที่รัฐจะจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เพื่อเด็กและเยาวชน

คุณวิวัฒน์ วงศ์ภัทรฐิติ พิธีกรและผู้ผลิตรายการ “ซูเปอร์จิ๋ว”

“พี่ไม่มั่นใจว่าจะดี ถ้าไม่จั้นรายการเด็กก็ไปอยู่ช่อง 11 กันหมดแล้วละครับ พี่ไม่ได้บอกว่าช่อง 11 ไม่ดี พี่แค่เปรียบเทียบนะ พี่ไม่มั่นใจ ถ้าให้พี่เลือกให้พี่อยู่ช่องเด็กกับช่อง 9 พี่ว่าช่อง 9 ดีกว่า เพราะว่าคือ เหมือนกับการไปอยู่กับความเสี่ยงนะ”

คุณธงชัย ชันเสวกุล กรรมการผู้จัดการบริษัทบีบีทีวี โปรดักชั่น จำกัด ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “พ่อครัวตัวน้อย” และ “UFO ครอบครัวอลเวง” กล่าวว่า

“สถานีจะอยู่รอดได้มั้ยก็ต้องมาดูกัน เพราะเดี๋ยวก็จะมีคนสมองใสลุกขึ้นมาซื้อ sesame street ไม่ผลิตเอง ซื้อเค้ามา on air ก็ต้องมีแบบนี้ เพราะว่าถูกมั่ง ถูกกว่าผลิตเองแน่ๆ รายการเด็กการ์ตูนก็จะอยู่ในนั้น พี่รีบเลย “

ดังนั้นหากจะจัดตั้งให้สถานี ETV เป็นสถานีโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน รัฐควรจะมีการกำหนดและดูแลในเรื่องของมาตรฐานรายการที่จะออกอากาศ และให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อมาสนับสนุนสถานีอย่างจริงจัง

คุณนิรมล เมธีสุวกุล พิธีกรและผู้ผลิตรายการ ทุ่งแสงตะวัน แสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เพื่อเด็กและเยาวชนเพิ่มเติมว่า

“เราบอกว่าควรมีสถานีเด็ก แล้วมันมีปัญหาต่างๆ ตามมาแบบนี้ ไม่ได้แปลว่า จะห้ามว่าไม่ควรมีนะ ควรมี แต่รัฐก็ควรจะต้องตระหนักว่า เนี่ย ถ้ามีก็ต้องมีเงินจำนวนเยอะมากเลย ที่จะมาสนับสนุนในส่วนนี้ แล้วก็ไม่รู้ละ จะมีคณะกรรมการคอยดูแลเรื่องมาตรฐาน การทำงาน มี public hearing มีการตรวจสอบโดยกระบวนการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อที่จะคอยดูแลทุก 3 เดือน เหมือนอะไร เหมือนสถานีฯ ธุรกิจอื่นๆ ที่เขาทำเลย คือจะต้องให้มันอยู่ในมาตรฐานการประเมินคุณภาพอะไรต่างๆ อย่างเป็นระบบ พี่นึกคิดว่าถ้าเป็นแบบนี้ แต่ว่าคณะกรรมการนี้ต้องมีคุณภาพจริงๆ นะ มีวิสัยทัศน์จริงๆ นะ ไม่ใช่ประเภทที่ว่าเป็นคุณครูมาคอยตรวจสอบว่าอะไรดีไม่ดี ให้อีกใหม่ ไร้สาระแบบนี้ไม่เอานะ คือต้องเป็นคนที่วิสัยทัศน์จริงๆ มาทำ เนี่ย แล้วก็ให้รัฐบาลและคนที่เกี่ยวข้องตระหนักไว้เลยว่ามันมีค่าใช้จ่ายปี ๆ หนึ่งเนี่ยชักรักก็พันล้าน แล้วก็พร้อมที่จะมีองค์กรต่างๆ มา support เนี่ย ถ้าประมาณว่า แบ่งให้นิดหนึ่งแล้วให้ทุกคนไปหาความช่วยเหลือจากใคร... ต้องเข้าใจเลยว่ากระแสโลกปัจจุบันเนี่ย ระบบธุรกิจเนี่ยมันไม่เอื้ออำนวย มันทำไม่ได้ ถ้าจะช่วยเหลือช่วยให้สุดๆ ถ้าอย่างนั้นมันถึงจะเกิดขึ้นได้จริงแล้วก็ยั่งยืน พี่นึกคิดว่าตรงนี้เป็นนัยยะที่สำคัญ ไม่อย่างนั้นก็อย่างที่พี่นกกบอก ถ้าทำไปครึ่งๆ กลางๆ ไม่ต้องให้เกิดหรอก เดี่ยวขยะเยอะ แล้วจะเป็นขยะที่เป็นอันตรายด้วย”

การปฏิรูปสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 และสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา หรือ ETV ให้เป็นสถานีโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนนั้น มีข้อดีและอุปสรรคที่แตกต่างกันไป โดยจะเปรียบเทียบให้เห็นได้ดังนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงข้อดีและอุปสรรคระหว่าง สทท. 11 กับ ETV

เปรียบเทียบ	สทท.11	ETV
ข้อดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. วัตถุประสงค์เดิมขององค์กรที่มุ่งเป็นสื่อกระจายเสียงเพื่อสาธารณะตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง 2. ความพร้อมขององค์กร ทั้งการผลิตรายการและเครือข่ายของสถานี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถวางโครงสร้างให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ 2. สามารถสร้างภาพลักษณ์ต่อประชาชนได้ดีกว่า
อุปสรรค	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้างของสถานี ที่ยังคงขึ้นตรงต่อรัฐบาล 2. วัฒนธรรมองค์กรที่มีรากฐานมายาวนาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้นทุนในการดำเนินงานที่ต้องใช้เงินลงทุนสูงมากในระยะแรก 2. กรอบกติกาที่ต้องวางให้รัดกุม

จากการเปรียบเทียบระหว่างสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 และสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาแล้วพบว่า สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 มีความเหมาะสมที่เป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อเด็กและเยาวชนมากกว่า เพราะช่อง 11 มีความพร้อมในเรื่องของสถานี และเครือข่ายในการออกอากาศอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่ต้องใช้เงินในการลงทุนด้านเครือข่ายมากเหมือนกับ ETV เพียงแต่ช่อง 11 ต้องเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างของสถานีให้มีความเป็นอิสระจากรัฐบาลมากขึ้น

- แนวทางการจัดการเวลาในการออกอากาศ

รัฐได้ขอความร่วมมือจากสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ให้ออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในระหว่างเวลา 16.00-22.00 เป็นเวลาหนึ่งชั่วโมงเป็นอย่างน้อย และให้จัดสัดส่วนเวลาสำหรับเนื้อหาสาระของรายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว ร้อยละ 10-15 ของเวลาออกอากาศ

รัฐเคยมีนโยบายทำนองเดียวกันนี้มาแล้วหลายต่อหลายครั้ง เช่น การออกระเบียบข้อบังคับของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) เป็นครั้งคราว ดังนี้

1. มติที่ประชุม คณะกรรมการบริหารคลื่นวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ครั้งที่ 12/2524 ได้กำหนดอัตราส่วนการแพร่ภาพออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กไว้ดังนี้

“ในช่วงเวลา 18.00 – 18.30 น. ทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ให้เป็นช่วงรายการสำหรับเด็ก หรือรายการที่เป็นประโยชน์แก่เด็ก สำหรับวันเสาร์ วันอาทิตย์ หรือวันหยุดราชการ หากสถานีฯใดไม่มีรายการสำหรับเด็กในตอนกลางวัน ก็ขอให้จัดรายการสำหรับเด็กในเวลา 18.00 – 18.30 ด้วย”

2. วันที่ 1 มกราคม 2525 คณะกรรมการบริหารคลื่นวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์(กบว.) ได้กำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมในการจัดเวลา และเนื้อหาของสื่อมวลชนในการบริการให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก และความรู้ความบันเทิงแก่เด็ก คือ กำหนดให้เวลาระหว่าง 18.00 – 18.30 น. เป็นเวลาของรายการสำหรับเด็ก และเวลา 16.00 – 18.00 น. เป็นเวลาของรายการที่มีคุณประโยชน์สำหรับเด็ก

3. หนังสือที่ สร. 1609/ว.80 ลงวันที่ 9 เมษายน 2525 เรื่องธรรมชาติควรปลูกฝังแก่เยาวชน มีใจความสำคัญว่า

“คณะกรรมการส่งเสริมศีลธรรมและจิตใจ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ขอให้สถานวิทยุโทรทัศน์จัดให้มีรายการที่ส่งเสริมศาสนาและศีลธรรมมากยิ่งขึ้น ให้ส่งเสริมและยกย่องบุคคล โดยเฉพาะเยาวชนที่ทำความดี ซึ่งประธาน กบว. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของกบว.ด้วย จึงให้สถานวิทยุโทรทัศน์ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป”

4. ปี 2532 กบว.ได้กำหนดให้เวลา 18.30 น.- 19.30 น. ที่เคยเป็นช่วงประหยัดไฟ เป็นช่วงเวลาของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

5. ประกาศสำนักงานเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต กรมประชาสัมพันธ์ เรื่อง กำหนดสัดส่วนเวลาออกอากาศรายการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ เมื่อวันที่ 18 เดือน เมษายน 2539 กำหนดอัตราส่วนการแพร่ภาพออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กไว้ดังนี้

“สถานีโทรทัศน์ต้องบรรจุรายการออกอากาศสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างน้อยวันละ 30 นาที ในช่วงเวลา 16.30 – 18.30 น. ยกเว้นในวันเสาร์และวันอาทิตย์”

อย่างไรก็ตาม กฎข้อบังคับดังกล่าวก็ไม่ได้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง ไม่มีหน่วยงานที่จะทำงานด้านสื่อมวลชนเพื่อเด็ก เยาวชนและครอบครัวโดยเฉพาะ ดังนั้นกฎ ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดสรรเวลาให้แก่รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนจึงไม่ประสบผลสำเร็จ

รัฐจึงได้มีการกำหนดนโยบายในเรื่องการจัดสรรเวลาและสัดส่วนในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน ไว้อีกครั้งใน “แนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว”

การที่รัฐกำหนดให้มีการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนในช่วงเวลา 16.00 – 22.00 น. นั้นสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ศศิธร พวงผกา (2535) ที่ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตรายการ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก พบว่า ผู้ผลิตมองว่าเวลาออกอากาศที่เหมาะสม คือ เวลา 16.00 – 21.00 น. ในวันธรรมดาสำหรับวันหยุดราชการระหว่างเวลา 08.00-12.00 น. และควรออกอากาศทุกวัน และนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีความคิดเห็นว่า เวลา

ออกอากาศที่เหมาะสม คือ เวลา 16.00 – 22.00 น. ในวันธรรมดาสำหรับวันหยุดราชการระหว่างเวลา 08.00-10.00 น.

จากการศึกษาจะพบว่าแม้ว่ารัฐจะกำหนดให้มีการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนในช่วง 16.00 – 22.00 น. แต่ขณะนี้การออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนจะกระจุกตัวอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่ 16.00 – 18.00 น. ในวันจันทร์ – ศุกร์ สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะช่วงเวลาหลัง 18.00 เป็นต้นไป ถือเป็นช่วงเวลาไพร์ทไทม์ ซึ่งสถานีต่างๆ เป็นสถานีที่ดำเนินธุรกิจ ที่มุ่งหวังกำไรสูงสุด ผู้บริหารเกรงจะเกิดผลกระทบต่อเป็นลูกโซ่ต่อระบบอุตสาหกรรม “โฆษณา”

ในปัจจุบันสภาพสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ช่วงเวลา 16.00 น. นั้นเด็กส่วนใหญ่ยังกลับไม่ถึงบ้าน โดยเฉพาะเด็กในกรุงเทพมหานคร ที่ต้องประสบกับปัญหาภาวะจราจรติดขัด ทำให้เด็กไม่สามารถรับชมรายการที่ออกอากาศได้

คุณทศพล ศิริวิวัฒน์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “ดาดฟ้าทำทดลอง” เปิดเผยว่า

“เด็กกรุงเทพฯ ยังกลับไม่ถึงบ้าน ถ้าเวลาเราได้ ลงไปกว่านั้นหน่อย ได้สัมผัสกับเด็กกรุงเทพฯ เยอะขึ้นก็อาจจะดีขึ้น เป็นช่วงเวลา เรา 5 โมง 5 โมง 5 โมงครึ่ง เด็กเลิกแล้วก็จริง แต่ยังอยู่บนถนน เด็กกรุงเทพฯ นะ หรือไม่ก็เรียนพิเศษอยู่ มีอาจารย์คนหนึ่งที่ว่าวินิต อ.เฉลิมชัย เขาก็คอยตามเรามาจนแล้วละ ดูเรามาจนแล้ว ดูมาประมาณ 5-6 เดือนละ แล้วเขาเขียนจดหมายมาบอกว่าเนี่ย ขอให้เลื่อนเวลาได้ไหม อ๋อ..เลื่อนไม่ได้ครับ เขาอยากได้ประมาณ 6 โมง เป็นต้นไปนะ ซึ่งเวลานั้นเด็กลำบากกลับบ้านกันหมดแล้ว ประมาณนั้น”

คุณจักรินทร์ อัมภรณ์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการตรุษธรรม กล่าวว่า

“ช่วงประมาณ 5 โมง 25 มันเป็นเวลาทั่วประเทศเนี่ย ต่างจังหวัดเค้ากลับบ้านกันละ แต่กรุงเทพมันไม่ได้อยู่แล้วเรื่องเวลาที่ทำ แต่ต่างจังหวัดเนี่ยเค้ากลับบ้านเร็ว”

คุณสุพิทย์ รัตติชุนโชติ หัวหน้าผู้ควบคุมการผลิตรายการดาวอัจฉริยะ กล่าวว่า

“จริงๆ ก่อนหน้านี้เวลามันออกอากาศ 5 โมงเย็น แต่ผมจำไม่ได้ว่าเรามีการปรับผังสถานียังไงไม่ทราบ ก็เลยเลื่อนเป็นเร็วขึ้น 4 โมงครึ่ง ซึ่งผมบอกก่อนว่า เรามีการ research พฤติกรรมของเด็กเหมือนกัน พบว่า ส่วนหนึ่งเด็กที่อยู่นอกเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลเนี่ย เขาก็จะมีส่วนหนึ่งที่กลับบ้านเร็ว อีกส่วนหนึ่งที่ยังไม่กลับบ้าน คือหมายถึงว่าโรงเรียนปกติจะเลิก 3

ไม่ง 3 ไม่งครึ่ง เด็กบางคนกลับบ้านเร็ว ก็จะมีโอกาสได้ดูรายการทีวี เด็กบางคนเล่นกีฬาต่อที่โรงเรียน เด็กบางคนเรียนพิเศษต่อ ก็จะมีบางส่วนที่ไม่ได้ดู ถามว่า เวลาเหมาะสมหรือยัง ก็ถือว่าใช้ได้ แต่ถามว่าดีที่สุดในหรือยัง ก็อาจจะยังไม่ใช่เวลาที่ดีที่สุดสำหรับเด็กที่เป็น target ที่จะได้ดูเป็นจำนวนมาก”

ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่เหมาะสมในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนไว้ดังนี้

คุณนิรมล เมธีสุวรรณ พิธีกรและผู้ผลิตรายการ หุ่นแสงตะวัน กล่าวว่

“ช่วงเวลาที่เหมาะสมจริง ๆ ไซ้ใหม่คะ ที่เหมาะสมจริง ๆ ควรจะเป็นประมาณ 5 ไม่งครึ่งตอนเย็น เป็นต้นไปจนถึงประมาณ 3 ทุ่ม ช่วงไหนก็ได้ 5 ไม่งครึ่งจนถึง 3 ทุ่มเนี่ย เพราะมันพิสูจน์แล้วว่า ช่วงประมาณ 4 ไม่งช่วงอะไรเงี้ย เด็กยังไม่ถึงบ้าน ยังไม่ได้ดู หรือกลับบ้านก็อยากให้ไปวิ่งเล่นก่อนนะ วิ่งเล่นตามหน้าบ้านแถวบ้านตามแต่จะพอใจ เล่นกีฬาที่โรงเรียนแล้วค่อยกลับมาดูทีวีอะไรเงี้ย นะ ฝากบอกคนที่เกี่ยวข้องด้วย พี่นกว่า 5 ไม่งครึ่งจนถึง 3 ทุ่มอยู่ในเกณฑ์ที่เด็ก ๆ ดู เพราะสังเกตว่า เด็ก ๆ ก็ดูละครกันทุกคนยังไม่นอนหรือ ละครเลิก 4 ทุ่มครึ่ง ก็ยังอยู่ถึง 4 ทุ่มครึ่งเด็กบางคน แล้วก็ถ้าเป็นช่วงเช้าพี่นก็คิดว่า ถ้าเป็นวันธรรมดาอาจจะมาเหมาะสมสำหรับเด็ก..เนาะ ถ้าเป็นวันเสาร์อาทิตย์ก็ขึ้นแหละประมาณ 6 ไม่งครึ่งเป็นต้นไปนี่โอเค 6 ไม่งครึ่งเป็นต้นไปเลย จนถึง สามทุ่ม ช่วงไหนก็ได้ อันนี้ไม่ได้นับว่าช่วงไหนไพรม์ไทม์นะ แต่นับจากว่าพฤติกรรมของเด็ก โอกาสช่วงไหนที่เด็กจะได้ดู คิดว่าเป็นประมาณนี้ ไม่ควรจะเร็วกว่า 5 ไม่งครึ่งตอนเย็นพี่ว่า ถ้าเป็นวันธรรมดา”

คุณสุพิทย์ รัตติชุนนโชติ หัวหน้าผู้ควบคุมการผลิตรายการดาวอัศจรรย์ะ แสดงความคิดเห็นว่

“Prime time ของเด็ก จันทร์-ศุกร์ก็น่าจะเป็นช่วงเย็น เสาร์-อาทิตย์น่าจะเป็นสายๆ 8-9 ไม่งถึงก่อนเที่ยงอะไรเงี้ย หรือแค่ 10 ไม่ง 11 ไม่งก็พอ อีกรื่ก็คือเย็นๆ แต่เดี๋ยวนี่เสาร์อาทิตย์ผมว่าเด็กไม่ค่อยอยู่บ้านนะ เด็กออกไปข้างนอกไม่ค่อยดูทีวี prime time จริงๆ น่าจะเป็นจันทร์ถึงศุกร์ prime time แบบ A+ อะไรเงี้ย จันทร์-ศุกร์เย็นๆ เพราะว่าเขากลับมาจากโรงเรียน แล้วเดี๋ยวนีก็ประมาณ 5 ไม่งเย็นขึ้นไปด้วยซ้ำผมว่า 4 ไม่งก็อย่างที่ผมเล่าให้ฟัง เด็กบางคนก็ยังไม่กลับบ้าน 5 ไม่งถึงประมาณทุ่มหนึ่งเงี้ยคือช่วง prime time ของเด็กที่เหมาะสมจริงๆ นอกนั้นก็ เป็นพวกแบบรองๆ ลงมา”

คุณทศพล ศิริวิวัฒน์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ "ดาดฟ้าทำทดลอง" กล่าวว่า

"พี่ว่า..สำหรับเวลานี้ก็ต้องดูว่า เย็นๆ นะ เด็กกลับถึงบ้านก็ไม่งั้นแน่ ไม่ใช่แบบ ดึกไปก็ไม่ดี ก็เข้าใจว่าช่องเขา ทุกอย่างเป็นธุรกิจนะ ธุรกิจทำยังไงให้มันอยู่ได้ถูกเปล่า 6 โมงเจ็ย 6 โมงขึ้นไปก็น่าจะได้แล้ว คือมันยังไง เขาเรียกว่าอะไรดีละ คือยังไม่จริงจังงั้นนะ โดยรวมยังไม่ได้จริงจังกับรายการเด็กเท่าไรนะ"

ถึงแม้ว่าจะนโยบายของรัฐดูเหมือนว่าจะมีรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นแต่เมื่อมาดูในด้านสัดส่วนการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนพบว่า สัดส่วนการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนยังน้อยอยู่เหมือนเดิมเมื่อเทียบกับเวลาในการออกอากาศทั้งหมด

จากการศึกษาของ โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพะของสังคม (Media Monitor) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และ มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) ได้ทำการศึกษารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนที่ออกอากาศในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2549 พบว่ามีรายการดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.2 แสดงรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนที่ออกอากาศเดือนมกราคม 2549

ช่อง	ชื่อรายการ	วัน	เวลา	รวม (นาที/ สัปดาห์)	รูปแบบ (Format)
3	1. Kid WB	ทุกวันจันทร์-อังคาร	16:00-16.25	50	การ์ตูน
	2. ดาวอัจฉริยะ	ทุกวันพุธ	16:00-16:25	25	ตอบปัญหา/ เกม
	3. English Minute	ทุกวันจันทร์-ศุกร์	19:59-20:00	5	นิตยสารทาง อากาศ
	4. สูดหิ้วฟ้าเขียว	ทุกวันเสาร์	6:00-6:25	25	สารคดี
	5. หุ่นแสงตะวัน	ทุกวันเสาร์	6:25-6 :50	25	สารคดี
	6. นักสำรวจ	ทุกวันอาทิตย์	6:50-7:00	10	สารคดี
	7. อิกคิวซัง	ทุกวันเสาร์-อาทิตย์	16:45-17:30	90	การ์ตูน
รวม	7			230	

ตารางที่ 5.2 (ต่อ) แสดงรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนที่ออกอากาศเดือนมกราคม 2549

ช่อง	ชื่อรายการ	วัน	เวลา	รวม (นาที/ สัปดาห์)	รูปแบบ (Format)
5	1. คิคส์เข้าครัว	ทุกวันจันทร์	17:05-17:30	25	นิตยสารทาง อากาศ
	2. พิกลีย์ เรื่อง หมูๆ	ทุกวันพฤหัสบดี	17:05-17:30	25	การ์ตูน
	3. สู้เพื่อแม่	ทุกวันจันทร์-ศุกร์	17:30-17:55	125	ตอบปัญหา/ เกม
	4. ธรรมะคิคส์	ทุกวันเสาร์-อาทิตย์	6:55-7:00	10	นิตยสารทาง อากาศ
	5. ช่อง 5 การ์ตูน ฮิต	ทุกวันเสาร์-อาทิตย์	7:30-7:55	50	การ์ตูน
รวม	5			235	
7	1. ข่าวผู้เยาว์	ทุกวันจันทร์-ศุกร์	6:10-6:15	25	นิตยสารทาง อากาศ
	2. นกน้อย หัวใจโตโต	ทุกวันจันทร์-ศุกร์	6:45-7:40	275	การ์ตูน
	3. ผมชื่อแมกดัล	ทุกวันจันทร์-ศุกร์	7:45-8:20	175	การ์ตูน
	4. โลกใบใหญ่	ทุกวันพุธ	16:00-16:15	15	สารคดี
	5. พ่อครัวตัวน้อย	ทุกวันจันทร์	16:30-16:55	25	การแสดงออก ของเด็ก
	6. คิคดี สนุกดี	ทุกวันอังคาร	16:30-16:55	25	การแสดงออก ของเด็ก
	7. เจ้าขุนทอง	ทุกวันพุธ-พฤหัสบดี	16:30-16:55	50	วาไรตี้
	8. พุดผิงไฟเจ้า	ทุกวันพุธ	16:56-17:00	5	การ์ตูน
	9. ลูกมดปึ้งๆ	ทุกวันจันทร์	17:00-17:30	30	วาไรตี้
	10. ดาดฟ้าท้า ทดลอง	ทุกวันอังคาร	17:00-17:30	30	นิตยสารทาง อากาศ
	11. นักสู้วัยซน	ทุกวันพุธ	17:00-17:30	30	การ์ตูน

ตารางที่ 5.2 (ต่อ) แสดงรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนที่ออกอากาศเดือนมกราคม 2549

ช่อง	ชื่อรายการ	วัน	เวลา	รวม (นาที/ สัปดาห์)	รูปแบบ (Format)
7	12. เจาะสนาม จูเนียร์	ทุกวันพฤหัสบดี	17:00-17:30	30	นิตยสารทาง อากาศ
	13. อุลตราแมน	ทุกวันศุกร์	17:00-17:30	30	ภาพยนตร์แนว การ์ตูน
	14. จ๊ะหิงจา	ทุกวันจันทร์-พุธ	18:00-18:15	45	การ์ตูน
	15. สามก๊ก	ทุกวันพฤหัสบดี-ศุกร์	18:00-18:15	30	การ์ตูน
	16. ลีลาสุภาษิต	ทุกวันจันทร์-ศุกร์	ก่อน 18:15	5	การ์ตูน
	17. ดิสนีย์คลับ	ทุกวันเสาร์	6:00-7:40	100	การ์ตูน
	18. สมาร์ทคิด	ทุกวันเสาร์	7:40-7:45	5	นิตยสารทาง อากาศ
	19. เทเลทับบี้ส์	ทุกวันอาทิตย์	6:30-7:00	30	การ์ตูน
	20. บ้านที่ก่เล่ มเล็ก	ทุกวันอาทิตย์	7:00-7:05	5	สารคดี
	21. BATMAN	ทุกวันอาทิตย์	7:05-7:35	30	การ์ตูน
	22. แบ่งปัน รอยยิ้ม	ทุกวันอาทิตย์	7:00-7:05	5	สารคดี
	23. HAMTARO	ทุกวันอาทิตย์	7:40-8:10	30	การ์ตูน
	24. ต่ำสิบ	ทุกวันเสาร์	17:00-17:25	25	ตอบปัญหา/ เกม
	25. ตะลุยโลกจิ๋ว	ทุกวันเสาร์-อาทิตย์	18:00-18:15	30	การ์ตูน
รวม	25			1,085	
9	1. บัณฑิตน้อย	ทุกวันจันทร์	16:40-17:05	25	ตอบปัญหาเกม
	2. เพื่อนแก้ว	ทุกวันอังคาร	16:40-17:05	25	วาไรตี้
	3. โลกการ์ตูน	ทุกวันพุธ-ศุกร์	16:40-17:05	75	การ์ตูน
	4. เปิดโลกวัยชน	ทุกวันจันทร์-ศุกร์	17:05-17:30	125	นิตยสารทาง อากาศ
	5. การ์ตูนไฮลิ์	ทุกวันเสาร์	6:30-7:00	30	การ์ตูน

ตารางที่ 5.2 (ต่อ) แสดงรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนที่ออกอากาศเดือนมกราคม 2549

ช่อง	ชื่อรายการ	วัน	เวลา	รวม (นาที/ สัปดาห์)	รูปแบบ (Format)
9	6. ไฮไลท์คิดส์ เวิร์ลด์	ทุกวันเสาร์	7:00-8:00	60	วาไรตี้
	7. ซูเปอร์จิว	ทุกวันอาทิตย์	7:00-8:00	60	วาไรตี้
	8. โมเดิร์นไนน์ การ์ตูน	ทุกวันเสาร์-อาทิตย์	8:00-10:00	240	การ์ตูน
	9. ทศกัณฑ์เด็ก	ทุกวันเสาร์-อาทิตย์	19:30-20:00	60	ตอบปัญหา / เกม
รวม	9			700	
11	1. ทิตซ์เจ้าหนู จอมป่วน	ทุกวันจันทร์-พฤหัสบดี	16:05-16:15	40	การ์ตูน
	2. ป๊อบกับรถดัก มหาสนุก	ทุกวันจันทร์-พฤหัสบดี	16:15-16:30	60	การ์ตูน
	3. ตามรอยคุณตา	ทุกวันศุกร์	16:30-17:00	30	การแสดงออก ของเด็ก
	4. โลกใบจิ๋ว	ทุกวันจันทร์	17:30-18:00	30	วาไรตี้
	5. บ้านเด็กดี	ทุกวันอังคาร	17:30-18:00	30	วาไรตี้
	6. คิดส์อินลิ	ทุกวันพุธ	17:30-18:00	30	วาไรตี้
	7. ขบวนการนัก อ่าน	ทุกวันพฤหัสบดี	17:30-18:00	30	นิตยสารทาง อากาศ
รวม	7			250	
itv	1. ben+boat	ทุกวันจันทร์	6:00-6:15	15	การ์ตูน
	2. สี่รัฐสโมสร	ทุกวันอังคาร	6:00-6:15	15	สารคดี
	3. เห็นธรรมชาติ	ทุกวันพุธ-พฤหัสบดี	6:00-6:15	45	วาไรตี้
	4. วัยชน	ทุกวันจันทร์-พฤหัสบดี	19:30-20:00	120	ละคร
	5. วัยชนคลับ	ทุกวันเสาร์	7:30-8:00	30	วาไรตี้
	6. ไอทีวีการ์ตูน คลับ	ทุกวันเสาร์-อาทิตย์	8:00-9:30	180	ภาพยนตร์แนว การ์ตูน

ตารางที่ 5.2 (ต่อ) แสดงรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนที่ออกอากาศเดือนมกราคม 2549

ช่อง	ชื่อรายการ	วัน	เวลา	รวม (นาที/ สัปดาห์)	รูปแบบ (Format)
ITV	7. สารคดี ละติจูด	ทุกวันอาทิตย์	9:30-10:00	30	สารคดี
	8. สานรักคนเก่ง	ทุกวันอาทิตย์	11:45-12:00	15	สารคดี
	9. มหัศจรรย์วันเกิด	ทุกวันศุกร์-อาทิตย์	19:30-20:00	90	ละคร
รวม	9			540	
รวม	62 รายการ			3,040 นาที	

ตารางที่ 5.3 แสดงสัดส่วนรายการเด็กกับเวลาออกอากาศทั้งหมด

สถานี	เวลาออกอากาศ (นาที/สัปดาห์)	รายการเด็ก (นาที/สัปดาห์)	ร้อยละของเวลา ออกอากาศทั้งหมด
ช่อง 3	10,080	230	2.3
ช่อง 5	9,450	235	2.5
ช่อง 7	10,080	1085	10.8
ช่อง 9	10,080	700	6.9
ช่อง 11	9,180	250	2.7
ช่อง itv	10,080	540	5.4
ทั้งหมด	58,950	3,040	5.2

จะเห็นได้ว่าถึงแม้รัฐจะขอความร่วมมือจากสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องให้เพิ่มสัดส่วนการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน แต่สถานีโทรทัศน์ก็ไม่ได้ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร มีเพียงสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เท่านั้นที่มีสัดส่วนของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนเกินร้อยละ 10 ของเวลาการออกอากาศทั้งหมด

คุณสโรชินี ไชยภัทรานันท์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “Small Talk” กล่าวว่า

“ที่ว่าการสนับสนุนจากภาครัฐมี แต่ว่ามันยังน้อยอยู่ ส่วนสำคัญที่ต้องได้รับการสนับสนุนคือ เวลาออกอากาศ เวลาออกอากาศสำหรับเด็กน่าจะมากกว่านี้ ก็โอเค ถึงแม้ว่าหลัง ๆ อย่างช่อง 7 ออกมาตื่นตัวว่าให้เวลาตอนเย็นทุกครั้งชั่วโมงจันทร์ – ศุกร์ เป็นรายการเด็ก แต่ในความเป็นจริงมันก็ยังน้อยอยู่ และเวลามันค่อนข้างไม่พอ เราก็เลยรู้สึกว่าการสนับสนุนเรื่องเวลามันยังน้อยอยู่”

แม้กระทั่งช่อง 11 ซึ่งเป็นช่องของรัฐ และมีหน้าที่ที่จะต้องสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลแต่จากการที่รัฐได้กำหนดแนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัวไว้ ช่อง 11 ก็ไม่ได้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐแต่อย่างใด จากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนทางช่อง 11 พบว่า ช่อง 11 กลับเอาเวลาของรายการเด็กและเยาวชนดังกล่าวไปเป็นการถ่ายทอดสด จึงทำให้รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนโดนงดออกอากาศอยู่บ่อยครั้ง

อาจารย์พรจันทร์ จันทะวิมล ผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการ บ้านเด็กดี ทางช่อง 11 กล่าวว่า

“ปัญหาอยู่ที่สถานี โดนแทรก โดนตัดตลอดเลย คือเค้าก็มีรายการพิเศษของทางรัฐบาล ของ ส.ส. ของผู้หลักผู้ใหญ่ที่ขอมมา เพราะฉะนั้นเหมือนครึ่งปีเราควรได้ออกอากาศ 26 ตอน ตอนนี้เดือนกันยายนแล้วเราเพิ่งไปตอนที่ 18 เอง ต่างกันมากเลยเพราะว่ามันถูกงดอยู่ตลอดเด็กตาม ๆ ดูอยู่มันก็หายไปอีก ครูก็ทำใจเลยว่ามีรายการยังดีกว่าไม่มีเลย ก็คิดชะอย่างนี้สถานีน่าจะสนับสนุนตามที่รัฐบาลขอร้อง อย่างช่อง 11 เองก็ให้ไม่จริง ครูพูดได้เลยตรงนี้ว่าให้ไม่จริง แล้วก็ตัดไปเรื่อย มีแทรกตลอด”

คุณเกียรติสุดา ภิรมย์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการพะยูนเยือนจอทางช่อง 11 เปิดเผย

“รายการที่ช่อง 11 ตอนนี้นั้นหยุดไป เนื่องจากคือ เราเคยทำสัญญารับทุนจาก สสส. มานะคะ 1 ปี คือเราก็ขายไม่หมดซักรูปหนึ่งเพราะว่าโดนงดออกอากาศ ทีนี้เราก็ขอขยายเวลาเช่าเวลาของช่อง 11 ไซ้ใหม่คะ ปรากฏว่า พอเราหมดสัญญาปั๊บเนี่ย ไร่เวลาเช่าก็หมดพอดี ทีนี้สัญญาอันใหม่ในของล็อตต่อไป เฟส 2 เนี่ย ยังไม่ได้เซ็น เนื่องจากการพิจารณากับข้อมูลยังไม่เรียบร้อยนักนะคะ ก็มีหลายเรื่องนะ ซึ่งก็ไม่ได้เป็นความผิดอะไรของใครหรอก แต่ว่าพอยังไม่เซ็นปั๊บเนี่ย เราก็ยังทำรายการต่อไม่ได้ ทีนี้เวลาเช่าหมดพอดี เราก็เลยให้เขาเอาคืนไปก่อน แต่ตอนนี้ก็ยังไม่เจอว่าอยู่ๆ จะคืนมาได้เมื่อไร”

วรินทร์เนตร ศิริโชติชำนาญ ผู้ผลิตรายการขบวนการ์ตูนทางช่อง 11 กล่าวว่า “เทปแรกที่ออกอากาศ คือ 7 เมษายน ปี 2548 นี้แหละค่ะ จนถึงตอนนี้เดือนสิงหายังออกอากาศได้ไม่ถึงสิบเทปเลยล่ะ เนื่องจากว่าโดนงดบ่อยมาก งดบ่อย ซึ่งจริง ๆ แล้วเราน่าจะออกได้เป็นน่าจะเกือบ 20 เทปแล้วล่ะ แต่เราโดนงดไป 9 ครั้งนะ แล้วเราออกไปยังไม่ได้ถึง 8 ครั้งเลย ถูกงด 9 ครั้ง ยังไม่ได้ถึงครึ่งเลย เพราะว่าถูกงดออกอากาศเพราะว่าโดนถ่ายถอดบ่อย”

อาจารย์เตือนใจ ศรีมารุต ผู้ผลิตรายการโลกใบจิ๋ว ทางช่อง 11 กล่าวว่า “ถ่ายถอดสดนี้แหละคือปัญหาของเรา เพราะช่วงเวลาของเราชอบมีรายการถ่ายถอดสดของทางช่อง บางที่เป็นถ่ายถอดมวยซะด้วยซ้ำ เรายก๊ะะ นี่มันเป็นเวลาของรายการเด็กไม่ใช่หรอ”

จากผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่าถึงแม้ว่ารัฐจะกำหนดให้ช่วงเวลา 16.00 – 22.00 น. เป็นช่วงเวลาสำหรับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนอย่างน้อย 1 – 1 ชั่วโมงครึ่ง และให้มีส่วนการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนอย่างน้อยร้อยละ 10 – 15 ของเวลาในการออกอากาศทั้งหมด แต่รัฐก็ไม่มีศักยภาพในการบังคับให้สถานีโทรทัศน์ดำเนินตามนโยบายของรัฐ เพราะมติคณะรัฐมนตรีเป็นเพียงแค่การขอความร่วมมือจากสถานีโทรทัศน์เท่านั้น มิได้เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับให้สถานีโทรทัศน์ต้องปฏิบัติตาม

5.2 ศักยภาพของแนวทางการส่งเสริมการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันนี้ดูเหมือนว่าจะมีปริมาณมากขึ้น แต่รายการเหล่านั้นกลับมีโฆษณาแฝง เนื่องจากเป็นเพราะระบบเศรษฐกิจที่ต่างมุ่งหวังผลกำไรเป็นหลัก ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนไม่ควรมีการโฆษณาสินค้าที่ไม่เหมาะสมต่อเด็กและเยาวชน นอกจากนี้รูปแบบรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะเป็นรายการการ์ตูน เพราะรายการการ์ตูน หรือเกมโชว์ ซึ่งจะหาผู้สนับสนุนรายการได้ง่ายกว่ารายการรูปแบบอื่น ๆ

คุณสโรชนี ไชยภัทรานันท์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “Small Talk” กล่าวว่า

“ธุรกิจทำให้ทุกอย่างมันเปลี่ยนไป อย่างรายการเด็กหรือการ์ตูนบางรายการเนี่ยมันต้องมีการขายของ ขายสินค้าตลอด เด็กดูเนี่ยเด็กไม่รู้หรอกว่าเราขายของ แต่ผู้ใหญ่ผู้รู้แทนที่คุณจะเอาเวลานั้นเนี่ยไปใส่ความมีสาระหรือความสนุกให้เด็กดู วิธีการที่คุณจะมาเขียนบท

เนี่ยคุณต้องนึกถึงเด็กก่อนที่จะมาขายของ มันดาซดึ้นเต็มไปหมด แต่ก็ต้องยอมรับว่ารายการเด็กมันขายยาก เพราะกลุ่มเป้าหมายมันมีจำกัด”

คุณนิรมล เมธีสุวกุล พิธีกรและผู้ควบคุมการผลิตรายการ “ทุ่งแสงตะวัน” เปิดเผย “รายการเด็กที่มีอยู่จริง ๆ เนี่ย พอมาดูเข้าจริง ๆ แล้วมันก็จะ เป็นรายการการ์ตูนซะมาก เพราะฉะนั้นรายการที่มีขึ้นมาเพื่อเด็กจริง ๆ เนี่ยมันมีน้อย และไม่ใช่ว่าเอารายการเด็กมาเป็นเครื่องมือในการทำธุรกิจ อันนี้ค่อนข้างสำคัญ เพราะระยะหลังมันกลายเป็นว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กบางรายการมันเกิดขึ้นเพราะเค้าเห็นแนวโน้ม ความเป็นไปได้ทางธุรกิจมากกว่า เจอมากับตัวเองเลย โห รายการเด็กโฆษณาเต็มเหวอ ทำมั่งดีกว่า อย่างเนี่ยเคยมี”

อาจารย์พรจันทร์ จันทะวิมล ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “บ้านเด็กดี” กล่าวว่า “รายการเด็กเนี่ยมันอยากนับรายการที่มันเป็นเกมโชว์มาเป็นรายการเด็ก อยากให้มีรายการเด็กแท้ ๆ มากขึ้น รูปแบบบางอันมันก็ขาดหายไป อย่างของ อาจารย์อรชุนมา รายการหุ่นหรรษา พวกเหล่านั้นก็หายไปหมดเลย แต่เราก็มีรายการช่อง 7 อย่างเจ้าขุนทองมาแทน รายการอย่างนั้นอยากให้มีเยอะ ๆ หมายถึง รายการใสใสณะคะ ตามวัยของเด็ก ถ้ามีมากขึ้นจะดี”

รัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนควรมีลักษณะเป็นอย่างไรถึงเรียกว่ารายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิตรายการที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมอย่างแท้จริงสำหรับเด็กและเยาวชน

จากนโยบายเรื่องการส่งเสริมมาตรฐานการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน รัฐได้กำหนดวิธีการโดยให้จัดตั้งองค์กรกลางมาทำหน้าที่บริหารจัดการและเสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา การเฝ้าระวังและติดตามผล โดยให้การบริหารองค์กรประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อ ด้านจิตวิทยาเด็ก ฯลฯ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งองค์กรที่จะทำหน้าที่ในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของรายการเด็กเพื่อเป็นแนวทางของทุกฝ่าย

คณะทำงานเพื่อเตรียมการดำเนินงานตามนโยบายการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว จึงได้พยายามจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว หรือเรียกโดยย่อว่า กสพด. โดยการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการ

เรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2547 ซึ่งคณะทำงานฯ ต้องการสร้างให้เกิดระบบการดูแลและส่งเสริมรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

สาระสำคัญของร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว มีดังนี้

คณะกรรมการพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว เรียกโดยย่อว่า กสพด. จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การพัฒนาสื่อของรัฐเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมยิ่งขึ้น โดยคณะกรรมการชุดนี้จะประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากสังคมในด้านคุณธรรมและความรู้ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาซีพีต่าง ๆ จำนวน 14 คน ประกอบด้วย บุคลากรที่มีความรู้ในสาขานิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน 2 คน สาขาจิตวิทยาด้านเด็ก 1 คน สาขาอักษรศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์หรือศิลปศาสตร์ 1 คน สาขาสุขภาพเด็ก 1 คน บุคลากรขององค์กรพัฒนาด้านเด็ก 2 คน กลุ่มครูและผู้ปกครอง 2 คน สถาบันวิทยุโทรทัศน์ 1 คน สถาบันวิทยุกระจายเสียง 1 คน ผู้ผลิตรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว 2 คน สมาคมวิชาชีพด้านสื่อมวลชน 1 คน เป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ข้าราชการในกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ จำนวนไม่เกิน 2 คนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

โดยหน้าที่ของ กสพด. จะมีดังต่อไปนี้

1. พิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่องการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

2. กำหนดกรอบหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว รวมทั้งโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับเด็กด้วย

3. กำหนดมาตรการและกลไกในการสนับสนุน และให้รางวัล สิ่งจูงใจหรือเงินสนับสนุนการผลิตรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

4. ติดตามดูแลเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล

5. พิจารณาจัดทำมาตรการการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของสังคมตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

6. แต่งตั้งคณะกรรมการนอกเหนือจากคณะกรรมการนอกเหนือจากคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพรายการ และคณะกรรมการด้านมาตรการสนับสนุน หรือคณะทำงานตามความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อทำการแทน กสพด. ในเรื่องที่ได้รับมอบหมาย

7. รายงานผลการดำเนินงานให้รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้กำกับดูแลนโยบายการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ทราบทุก 3 เดือน และรายงานผลการดำเนินงานให้คณะรัฐมนตรีทราบทุก 1 ปี

8. ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้ หรือตามที่คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

นอกจากจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาสื่อของรัฐแล้ว ในร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรียังได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสองชุดด้วยกัน คือ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพรายการ และ คณะกรรมการด้านมาตรการสนับสนุน

โดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพรายการ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิคนใดคนหนึ่ง ใน กสพด. ที่ กสพด. แต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 คนที่ กสพด. แต่งตั้ง ประกอบด้วย บุคลากรที่มีความรู้ในสาขาวิทยาศาสตร์ วารสารศาสตร์ หรือสื่อสารมวลชน 2 คน สาขาจิตวิทยาเด็ก 1 คน สาขาสุขภาพเด็ก 1 คน บุคลากรขององค์กรพัฒนาด้านเด็ก 2 คน กลุ่มครูและผู้ปกครอง 1 คน และบุคลากรจากสถานีวิทยุโทรทัศน์ 1 คน สถานีวิทยุกระจายเสียง 1 คน สมาคมโฆษณา ธุรกิจแห่งประเทศไทย 1 คน เป็นกรรมการและให้ผู้ช่วยเลขานุการ กสพด. 1 คน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และให้ข้าราชการในกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ 1 คนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพรายการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ติดตามคุณภาพรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน
2. ประเมินและพัฒนาคุณภาพรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

3. เชื่อมประสานให้เกิดกลไกเพื่อการประเมินและพัฒนาคุณภาพรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัวอย่างเป็นระบบ

ส่วนคณะกรรมการด้านมาตรการสนับสนุนประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิคนใดคนหนึ่ง ใน กสพด. ที่กสพด. แต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน ที่กสพด. แต่งตั้ง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิทยาศาสตร์ วารสารศาสตร์ หรือสื่อสารมวลชน 1 คน สาขากฎหมาย 1 คน สาขาสุขภาพเด็ก 1 คน สาขาจิตวิทยาเด็ก 1 คน บุคคลขององค์กรพัฒนาเด็ก 1 คน สถานีวิทยุโทรทัศน์ 1 คน สถานีวิทยุกระจายเสียง 1 คน สมาคมวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน 1 คน

โดยคณะกรรมการด้านมาตรการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ศึกษามาตรการในการสนับสนุนและสร้างสิ่งจูงใจในการผลิตและการเผยแพร่รายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว
2. พิจารณาให้รางวัลแก่สถานี ผู้ประกอบการ ผู้ผลิต และผู้สนับสนุนรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

ความพยายามในการจัดตั้งคณะกรรมการกลางโดยอาศัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2547 ซึ่งโดยผลของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้เอง นำมาซึ่ง กรรมการอีกอย่างน้อย 2 ชุด คือ กรรมการด้านพัฒนาคุณภาพเนื้อหา และกรรมการด้านการส่งเสริมแรงจูงใจ

แต่วันนี้ กรรมการชุดนี้ยังไม่ได้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม และในเวลาเดียวกัน ความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลางที่ประกอบการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้ง ภาควิชาการ ภาคนโยบาย ภาควิชาชีพ ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน ถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการพัฒนารายการโทรทัศน์ฯ รัฐจึงควรริบจัดตั้งให้เกิดคณะกรรมการฯ ชุดนี้ขึ้นมา

สาเหตุเพราะร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ ได้กำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยมีคณะกรรมการกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์(กสทช.) เป็นสำนักงานเลขานุการ ซึ่งปัจจุบันนี้ กสทช.ยังไม่เกิดขึ้น ทำให้คณะกรรมการพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ไม่สามารถเกิดขึ้นได้

ดังนั้นรัฐจึงควรผลักดันให้เกิด กสช. ขึ้นมาโดยเร็ว หรือ อีกกรณีหนึ่งรัฐควรจัดหาคณะกรรมการชุดอื่นเพื่อทำหน้าที่เลขานุการของ กสพด. แทน กสช. เพื่อให้มีการจัดตั้งของคณะกรรมการพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัวอย่างแท้จริง

นโยบายของรัฐบาลครั้งนี้รัฐได้มีการกำหนดมาตรฐานและจัดประเภทรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนไว้ ซึ่งแตกต่างจากนโยบายรัฐครั้งก่อน ๆ ที่ถึงแม้ว่าจะพูดถึงรายการเด็ก แต่ก็ไม่มีนิยามความหมายที่แน่นอนว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก คืออะไร

รัฐได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อเตรียมการดำเนินงานตามนโยบายการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ซึ่งคณะทำงานฯ นี้ได้กำหนดมาตรฐานของรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัวไว้ดังนี้

คำจำกัดความของ “รายการ” ที่คณะทำงานฯ ชุดนี้ได้กำหนดไว้คือ “รายการคุณภาพที่ผลิตเองในประเทศและรายการนำเข้า ที่ใช้เทคนิคและรูปแบบ การนำเสนอแตกต่างกัน ซึ่งผู้ผลิตมีเจตนาผลิตเพื่อผู้ชมกลุ่มเด็ก เยาวชน และครอบครัว มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ให้การศึกษาและให้ความรู้ในแนวสร้างสรรค์สังคมแก่เด็กและเยาวชน และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ตลอดจนความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรหลานของครอบครัว ควบคู่ไปกับความบันเทิง”

จะเห็นได้ว่าการกำหนดคำนิยามของคณะทำงานที่ได้กำหนดไว้นั้นมีความหมายที่กว้างมากและไม่ชัดเจน เป็นเพราะภาครัฐต้องการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน และผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ และเป็นมืออาชีพในการจัดทำรายการ เป็นผู้พิจารณาดำเนินการในรายละเอียดเองตามความเหมาะสมภายใต้กรอบหลักเกณฑ์ดังกล่าว

ส่วนในเรื่องของของเกณฑ์อายุรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก และเยาวชน ให้ใช้เกณฑ์ TVY TVY-7 TV-PG TV-M อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดเกณฑ์อายุไว้แต่ปัจจุบันก็ยังไม่ได้มีการใช้เกณฑ์อายุนี้ในการแบ่งแยกรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนเลย นอกจากนี้เกณฑ์อายุที่รัฐกำหนด เป็นเกณฑ์ที่เอามาจากต่างประเทศ และสังคมในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเกณฑ์อายุนี้ว่ามีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยหรือไม่ เพื่อจะได้ประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้รัฐควรกำหนดให้รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนเป็นรายการที่ผลิตโดยผู้ผลิตในประเทศ เพื่อพัฒนาผู้ผลิตรายการให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งลักษณะของการดำเนินงานผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนของประเทศไทยจำแนกได้ดังนี้

1. สถานีโทรทัศน์เป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด

การผลิตรายการในลักษณะนี้ สถานีโทรทัศน์ซึ่งเป็นเจ้าของเวลาในการออกอากาศ จะต้องเป็นผู้ดำเนินการในการผลิตเองตั้งแต่ขั้นตอนแรก คือการสร้างสรรครูปแบบรายการ จัดหาบุคลากรรับหน้าที่ต่าง ๆ ในการผลิตรายการ จัดทำบทโทรทัศน์ จัดเตรียมฉาก และวัสดุประกอบฉาก จัดหาผู้ร่วมรายการ จนถึงขั้นตอนการถ่ายทำ การตัดต่อ และการแพร่ภาพออกอากาศ รวมทั้งในเรื่องของการขายโฆษณาในรายการด้วย

จากการศึกษาพบว่าสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 สถานี ยังไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กเองทั้งหมด ที่ปรากฏก็เป็นเพียงรายการประเภทอื่น ๆ เช่น รายการข่าว รายการละคร เป็นต้น สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากนโยบายหลักของสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี ต้องการเปิดโอกาสให้เอกชนมาเช่าเวลาไปผลิตรายการเองมากกว่า เพราะสามารถมีรายได้ที่แน่นอนจากการให้เช่าเวลา อีกทั้งการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กเองนั้น ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ต่างกับการผลิตรายการประเภทอื่น และยังต้องพบกับปัญหาจากกระบวนการผลิตรายการต่าง ๆ อีกหลายประการ จึงสามารถกล่าวได้ว่ากรณีที่สถานีโทรทัศน์ไม่เป็นผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กเองนั้น อาจเนื่องมาจากผลกำไรที่ได้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนก็เป็นได้

2. สถานีโทรทัศน์ร่วมกับองค์กรอื่นๆ ผลิตรายการ

การผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนในลักษณะนี้ สถานีโทรทัศน์จะให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ซึ่งสามารถเป็นองค์กรของทั้งภาครัฐและเอกชนโดยรายละเอียดในการให้ความร่วมมือจะแตกต่างกันออกไป เช่น

- สถานีโทรทัศน์มอบเวลาออกอากาศให้กับองค์กรอื่น ๆ เป็นผู้ผลิตรายการ โดยแลกเปลี่ยนกับเวลาโฆษณาในรายการ และต่างฝ่ายต่างขายเวลาโฆษณาในส่วนของตน

- สถานีโทรทัศน์เป็นเจ้าของเวลาในการออกอากาศ และให้ใช้บุคลากรด้านเทคนิค รวมทั้งอุปกรณ์การผลิตของสถานี โดยองค์กรอื่นเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณในการผลิต และบุคลากรด้านสร้างสรรค์รายการ
- สถานีโทรทัศน์คิดค่าเช่าเวลาในอัตราพิเศษที่ต่ำกว่าปกติ และองค์กรอื่นเป็นผู้ผลิตรายการรวมถึงการขายเวลาโฆษณา

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน และมีลักษณะการผลิตรายการโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างสถานีโทรทัศน์และองค์กรอื่น ๆ ได้แก่

รายการเจ้าขุนทอง เป็นความร่วมมือ ระหว่างสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 และบริษัทเอกชน

รายการบ้านเด็กดี เป็นความร่วมมือ ระหว่างสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 และบริษัทเอกชน

รายการโลกใบจิ๋ว เป็นความร่วมมือ ระหว่างสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 และบริษัทเอกชน

3. องค์กรเอกชนดำเนินการเอง

การผลิตรายการในลักษณะนี้ องค์กรผู้ผลิตรายการเอกชนจะเป็นเจ้าของเวลาออกอากาศเอง โดยการเช่าเวลาจากสถานีโทรทัศน์ และเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในกระบวนการผลิตรายการ รวมทั้งการขายเวลาโฆษณาในรายการเอง จากการศึกษาได้พบว่ามีรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนที่ผลิตรายการในลักษณะนี้หลายรายการด้วยกัน ได้แก่ รายการดรูดรัม รายการซูเปอร์จิ๋ว รายการแค่อายากจะรู้

4. องค์กรเอกชนร่วมกันดำเนินการ

ลักษณะการผลิตรายการแบบนี้ ส่วนมากจะพบในรูปขององค์กรเอกชนเป็นผู้เช่าเวลาออกอากาศจากสถานีโทรทัศน์ และเป็นผู้หาโฆษณาในรายการเอง แต่ยังมีขาดศักยภาพในการผลิตรายการจึงต้องว่าจ้างให้เอกชนด้วยกันทำหน้าที่ผลิตรายการ โดยแลกกับค่าตอบแทนเป็นตอน ๆ ไป จากการศึกษาพบว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนที่มีลักษณะการผลิตรายการแบบนี้ ได้แก่ รายการพ่อครัวตัวน้อย UFO ครอบครัวยลเวง

- การพัฒนาผู้ผลิตสื่อและผู้บริโภคสื่อ

รัฐต้องการให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน แต่ในความเป็นจริงแล้วเด็กไม่สามารถเป็นผู้ผลิตรายการเองได้

คุณทศพล ศิริวิวัฒน์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “ดาตฟ้าทำทดลอง” กล่าวว่า

“ตอนแรกถ้าพี่จะตอบก็คือขึ้นอยู่กับเด็ก เด็กต้องเรียกร้อง แต่มาดูมันไม่ใช่ซะ ก็ผู้ใหญ่แหละ จะเอาอย่างไรกับเด็ก..อืม..ก็เหมือนกับว่า มันเป็นสิ่งที่ควรทำ เท่านั้นเอง แต่ไม่ใช่สิ่งที่ต้องทำ สิ่งที่ดีควรจะมีนะ ควรจะมีเวลาให้เด็กนะ มีรายการให้เด็ก ควรมี มีหรือยัง มีแล้ว จบ... มันไม่ได้เป็นสิ่งที่ “ต้อง” ... “ต้องมี” มีแล้วดีหรือยังเนี่ย ไม่ดีเอาออกไป เอาใหม่มาดิ เฮ้ย..มันยังไม่ดี ทำให้มันดีขึ้นหน่อยดิ อะไรประมาณนี้นะ ซึ่งใครทำอะไร ผู้ใหญ่ทำ ถ้าไม่ใช่ผู้ใหญ่ เด็กทำดีไหม..ทำไม่ได้ เด็กทำไม่ได้ รายการทีวีไม่ใช่เรื่องง่ายเด็กทำไม่ได้..นะ.. สุดท้ายก็ขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่ว่าจะกำหนดอะไรให้เด็ก เพราะเด็กเป็นแค่ผู้รับ”

รัฐจึงต้องพัฒนาในด้านผู้ผลิตสื่อเพื่อให้ผู้ผลิตทำรายการโทรทัศน์ให้ตรงกับความต้องการของเด็กและเยาวชน จึงมีแนวคิดที่จะจัดตั้งองค์กรผู้ผลิตสื่อขึ้น และจัดตั้งให้มีสถาบันการศึกษาและพัฒนาสื่อสำหรับพัฒนาสื่อเพื่อเด็ก เยาวชนและสื่อเพื่อการศึกษา

อาจารย์เตือนใจ ศรีมารุต ผู้ควบคุมการผลิตรายการโลกไปจิว กล่าวว่า

“ผู้ผลิตต่าง ๆ ต้องเข้ามามีมือ กันเป็นภาคี เราต้องตั้งสมาคม ชมรม หรือ ภาคี อะไรก็ได้ของเด็ก ถ้าต่างคนต่างอยู่เนี่ยไม่ได้ มันต้องหาคนที่มีความคิดคล้าย ๆ กันมาสร้างพลังให้ได้ เมื่อเราสร้างภาคีที่เข้มแข็งเราก็มาคิดกันสิ มาตั้งเป้าหมายว่าจะเป็นอย่างไง เราจะได้มาคุยกันในภาคีว่ารายการเด็กมันควรเป็นยังงั้นนะ ยังงั้นนะ มานั่งประชุมโต๊ะกลมกัน เพราะฉะนั้นรัฐต้องจัดตั้งสมาคมให้ได้ เป็นสมาคมหรืออะไรก็ได้ รวมพวกนี้เป็นกลุ่มก้อน ให้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมารวมกันเป็นกลุ่มก้อน มันจะได้มีพลัง”

สำหรับในเรื่องของการจัดตั้งให้มีสถาบันการศึกษาและพัฒนาสื่อสำหรับพัฒนาสื่อเพื่อเด็ก เยาวชนและสื่อเพื่อการศึกษา รัฐต้องการจัดตั้งให้เกิดสถาบันใหม่ขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลา อีกทั้งต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งในความเป็นจริงแล้วมีมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านอุปกรณ์การผลิตอยู่แล้ว รัฐจึงควรผลักดันมหาวิทยาลัยเหล่านั้น ให้เป็นสถาบันการศึกษาและพัฒนาสื่อสำหรับเด็ก เยาวชนและสื่อเพื่อการศึกษา

นโยบายของรัฐบาลครั้งนี้ได้เปิดโอกาสให้เกิดการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการผลิตรายการสำหรับเด็กและเยาวชน มีงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตรายการสำหรับเด็กและเยาวชน เกิดขึ้นมากมาย ทั้งจากโครงการของ TV for Kids และ โครงการยุทธศาสตร์สื่อเด็ก โดยโครงการเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

อย่างไรก็ตามนักวิจัยในโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้มีความรู้ และ ความเชี่ยวชาญในด้านนิเทศศาสตร์โดยเฉพาะ ดังนั้นงานวิจัยที่ออกมาจึงไม่สามารถนำมาในทางปฏิบัติให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง จึงเป็นการเสียเงินงบประมาณในการสนับสนุนไปอย่างเปล่าประโยชน์

5.3 ศักยภาพของแนวทางด้านการสนับสนุนเงินทุนในการผลิตรายการ

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กแทบทุกรายการจะประสบปัญหาด้านการขาดผู้สนับสนุนรายการที่เป็นปัจจัยหลัก ในอันที่จะได้รับงบประมาณมาใช้ในการผลิตรายการ โดยอาจจะมี ความรุนแรงของปัญหามากน้อยต่างกันไป ตามแต่ศักยภาพของผู้ผลิตแต่ละทีม

ปัญหาผู้สนับสนุนรายการ (Sponsor) ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน เพราะเงินที่ได้รับจากผู้สนับสนุนรายการเหล่านี้ถือเป็นรายได้หลักของรายการเลยทีเดียว ถ้าไม่มีผู้สนับสนุนรายการก็อยู่ไม่ได้

คุณวิวัฒน์ วงศ์ภทรฐิติ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “ซูเปอร์จิ๋ว” กล่าวว่า “รายการโทรทัศน์ก็คือธุรกิจอย่างหนึ่ง ถ้าเรามีอุดมการณ์แนวคิดที่จะทำรายการดี ๆ สำหรับเด็ก แต่ไม่มีกำลังก็ไม่รอด เราอยู่ได้ด้วยเงินสนับสนุนของลูกค้า”

สินค้าส่วนมากจะมีงบประมาณในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ โดยให้บริษัทโฆษณาดูแลการใช้งานงบประมาณนั้น ตั้งแต่การวางแผนเลือกสื่อ เลือกรายการที่จะลงโฆษณา ซึ่งบรรดาบริษัทโฆษณาทั้งหลาย มักจะใช้ข้อมูลจากจำนวนคนดูรายการ (RATING) มาเป็นตัวตัดสินใจในการเลือกลงโฆษณา โดยจะเลือกลงในกลุ่มรายการโทรทัศน์ที่มีจำนวนคนดูรายการสูง ๆ ก่อนเสมอ

ซึ่งในการตัดสินใจลงโฆษณาในรายการใดก็ตาม แน่นนอนว่าผู้อุปถัมภ์รายการทั้งหลายย่อมหวังผลประโยชน์ให้กลับคืนสู่สินค้าและบริการของตนให้ได้มากที่สุด ทำให้เป้าหมาย

ไปตกอยู่กับกลุ่มที่มีกำลังซื้อหรือผู้ใหญ่ที่ทำงานแล้ว ซึ่งเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนมีผู้อุปถัมภ์รายการไม่มากนัก

คุณจิรพัฒน์ อุดมผล ผู้ผลิตรายการคิดได้คิดดี ทางช่อง 5 กล่าวว่า

“เวลาลูกค้าซื้อโฆษณาลูกค้าดูอะไร CRP ความคุ้มค่าทางการซื้อ เอาราคาหารกับกลุ่มคนดูแล้วดูว่าสปอตหนึ่งมีความถูกหรือแพงเท่าไร ลูกค้าน่าดู CPM Cost Per thousand ว่าลงโฆษณาไปนาที่ละ 5 หมื่นเนี่ยต่อหัวราคาเท่าไร เราต้องเข้าใจว่าถ้าผมเป็น brand manager แล้วคุณเป็น agency อะไรคือสิ่งที่คุณจะ prove ผม คุณก็ต้องมีตัวเลข รายการเด็กก็เป็นแบบนี้ วันนี้ก็ไม่มีใครซื้อโฆษณาผม เพราะพอมผมไปขายทาง agency เค้ายกเรตติ้ง 0.4 ต่อสปอตมันตก 23,000 ซื้อไม่ได้ เพราะลูกค้าบอกว่าต่อสปอต CRP ต้องไม่เกิน 8,000”

ผู้สนับสนุนรายการไม่ค่อยให้ความสำคัญในการสนับสนุนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนเป็นเพราะผู้สนับสนุนรายการใช้เรตติ้งมาเป็นเกณฑ์ในการวัดว่าควรจะสนับสนุนรายการหรือไม่ เพราะถ้ายิ่งเรตติ้งสูงแสดงว่าผลประโยชน์ที่กลับคืนไปยังผู้สนับสนุนรายการยิ่งมีมากซึ่งปกติแล้วรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนมักจะมีเรตติ้งผู้รายการประเภทอื่น ๆ ไม่ได้อยู่แล้ว

คุณสุพิทย์ รัตติชุนนโชติ ผู้ควบคุมการผลิตรายการดาวอังคารทางช่อง 3 กล่าวว่า

“ตอนแรกรายการดาวอังคารมีสามวันแล้วต่อมาเหลือวันเดียว แล้ววันจันทร์อังคารให้เป็นการบูรณาการ ดาวอังคารเราก็อยากให้มีอยู่นะ แต่ 3 วันเนี่ยการลงทุนมันก็สูงลงทุนมากขึ้นแต่รายได้มันน้อยลง เราก็ไม่ไหว รายการก็ไม่รอด เพราะไม่มีผู้สนับสนุนรายการ ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่ารายการเราก็น่าดี เราต้องวิ่งไปหาผู้สนับสนุนรายการ แล้วเค้าปฏิเสธว่าเรตติ้งไม่ดี แต่ผมว่ามันก็โอเคนะอยู่อันดับสองรองจากช่อง 7 พอสปอนเซอร์หายไป เราก็เลยผลิตไม่ไหว เพื่อการอยู่รอดเราเลยต้องทำแบบนี้”

คุณมณฑินี วัฒนาวงศ์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการแค่อายากจะรู้ ทางช่อง 5 ก็ได้กล่าวเช่นเดียวกันว่า

“สปอนเซอร์ของเรามี main sponsor อยู่แล้ว ฝ่ายการตลาดเค้าเป็นคนจัดการ แต่สปอนเซอร์เค้าไม่ได้สนใจหรอกว่ารายการเรามีสาระประโยชน์ หรือดียังไง เค้าวัดกันแค่ว่าเรตติ้ง ซึ่งถ้าวัดแค่เรตติ้งเราจะรู้รายการอื่นไม่ได้ เพราะถ้าดูเวลารายการเราอยู่เวลานี้ รายการอื่นที่อยู่ในช่วงเวลาเดียวกันก็พอ ๆ กัน สปอนเซอร์เค้าจะดูว่าเรตติ้งของเราถึง 3 รีเปลา ถ้าไม่ถึงเค้า

ก็ไม่ต่อสัญญา ไม่เป็นสปอนเซอร์ต่อ เพราะเวลาในช่วงนี้ทั้งหมดเรตติ้งก็จะไม่ถึง 1 คือส่วนใหญ่จะเป็นแค่ ดอท ดอท เลยนะ คือไม่มีเรตติ้งเลย แต่ว่ารายการเราเนี่ยเรตติ้งถึง 1 เนี่ยก็ถือว่าบุญแล้ว แต่ว่าสปอนเซอร์เค้าไม่สนใจ เค้าจะดูแค่เรตติ้งแล้วก็ผลประโยชน์ว่าเราสามารถโฆษณาอะไรให้เค้าได้บ้าง”

รัฐบาลได้มีแนวคิดที่จะจัดสรรเงินทุนเพื่อส่งเสริมการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนให้แก่ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์อิสระ โดยการจัดหาเงินอุดหนุนของรัฐบาลในการผลิตรายการ การพัฒนารายการ และการเผยแพร่รายการให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการผลิตและสร้างสรรค์สื่อสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยขอจัดสรรมาจากกองทุนพัฒนากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อประโยชน์สาธารณะ(มาตรา 31 พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543) ซึ่งกองทุนนี้ยังไม่สามารถจัดตั้งขึ้นมาได้เพราะติดปัญหาเรื่องการสรรหาคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) ที่จะมาทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. 2543 รัฐจึงได้มอบหมายให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มาเป็นหน่วยงานที่จะสนับสนุนผู้ผลิตรายการโทรทัศน์แทน สสส. จึงถือเป็นหน่วยงานหลักที่สานต่อการดำเนินนโยบายตามมติคณะรัฐมนตรีด้านการให้เงินทุนสนับสนุนผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นหน่วยงานของภาครัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 และเริ่มการดำเนินงานมาตั้งแต่เดือนเมษายน 2544

สสส. มีหน้าที่เป็นกลไกเร่งกระบวนการพัฒนา ผลักดัน กระตุ้น สนับสนุน และร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคมขับเคลื่อนกระบวนการเพื่อสร้างเสริมสุขภาพคนไทยโดยใช้ความรู้ นำให้บรรลุผลในการลดอัตราการเจ็บป่วยและเสียชีวิตก่อนวัยอันควร กระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่านิยมและการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อคุณภาพชีวิต ช่วยลดภาระทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ตารางที่ 5.4 แสดงรอบโครงการสร้างเสริมสุขภาพในแต่ละปีที่ สสส. จะให้การสนับสนุน

รอบ	เปิดรับโครงการ	ทราบผลภายใน	ช่วงเวลาเริ่มโครงการ
รอบที่ 1	วันที่ 1 มกราคม – 15 มีนาคม	เดือนพฤษภาคม	ตั้งแต่เดือนมิถุนายน
รอบที่ 2	วันที่ 1 เมษายน – 15 มิถุนายน	เดือนสิงหาคม	ตั้งแต่เดือนกันยายน
รอบที่ 3	วันที่ 1 กรกฎาคม – 15 กันยายน	เดือนพฤศจิกายน	ตั้งแต่เดือนธันวาคม
รอบที่ 4	วันที่ 1 ตุลาคม – 15 ธันวาคม	เดือนกุมภาพันธ์	ตั้งแต่เดือนมีนาคมปีถัดไป

ซึ่งในแต่ละปี สสส. จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนไว้ สำหรับในปี 2548 สสส. ได้กำหนดรอบการสนับสนุนทุนและกรอบแนวทางสนับสนุนไว้ดังนี้

- รอบที่ 1 (เปิดรับโครงการ 1 มกราคม - 15 มีนาคม 2548)

สนับสนุนโครงการที่เน้น “การเรียนรู้เพื่อสุขภาพ” ซึ่งมุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน ทั้งกาย ใจ สังคม และปัญญา ให้สามารถปรับตัวเรียนรู้อยู่ในสังคมที่ซับซ้อนได้อย่างเท่าทัน ชาญฉลาด และมีความสุขทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

- รอบที่ 2 (เปิดรับโครงการ 1 เมษายน – 15 มิถุนายน 2548)

จะสนับสนุนโครงการดังนี้

1. โครงการประกวดนวัตกรรมสร้างสุขภาพ เน้นลักษณะโครงการรณรงค์ในการสร้างสุขภาพ หรือลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ โครงการควรมีแนวคิดสร้างสรรค์ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเสนอกิจกรรมใหม่ๆ ที่สามารถนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในระยะยาว โดยใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมคุ้มค่า ทั้งนี้มีความต้องการให้กลุ่มเยาวชน คนหนุ่มสาวรวมกลุ่ม เพื่อสร้างสรรค์โครงการเสนอ สสส. และส่งเข้าประกวด โครงการใดมีผลงานดีเด่น จะได้รับทุนเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้

2. โครงการ “อาหารปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนา” เน้นการเสริมพลังเครือข่ายผู้บริโภคโดยตรง เพื่อให้เกิดระบบอาหารปลอดภัยที่มีคุณค่าทางโภชนาการในชุมชนที่ยั่งยืน

- รอบที่ 3 (เปิดรับโครงการ 1 กรกฎาคม – 15 กันยายน 2548)

สนับสนุนโครงการลดการบริโภคสุราและยาสูบและลดอุบัติเหตุจราจร

- รอบที่ 4 (เปิดรับโครงการ 1 ตุลาคม – 15 ธันวาคม 2548)

สนับสนุนโครงการนำร่องที่เน้นการสร้างชุมชนสุขภาพในระดับท้องถิ่นและจังหวัด รวมทั้งการ
ใช้ทุนเดิมในชุมชนเพื่อให้สามารถร่วมกันแก้ปัญหาสุขภาพในระดับท้องถิ่นและจังหวัด รวมทั้งการ
สร้างเครือข่าย และการพัฒนาสมรรถนะเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง

จะเห็นได้ว่าการกำหนดเกณฑ์การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการโทรทัศน์
สำหรับเด็กและเยาวชนของ สสส. นั้นจะเป็นการกำหนดตามเกณฑ์กว้างๆ และไม่ค่อยสอดคล้อง
กับมติของคณะรัฐมนตรีสักเท่าไร ดังนั้นในปี พ.ศ. 2549 สสส. จึงได้มีการกำหนดเกณฑ์ในการ
สนับสนุนขึ้นมาใหม่ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานมีความเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพในเชิงของ
การขับเคลื่อนนโยบายด้านสื่อเด็กอันเป็นวาระของชาติมากขึ้น โดยสสส. ได้กำหนดเงื่อนไขในการ
สนับสนุนไว้ดังนี้

การสนับสนุนทุนโครงการรายการโทรทัศน์และวิทยุสำหรับเด็กและเยาวชน และ
เงื่อนไขในการสนับสนุนทุนในปี 2549

1. สำหรับโครงการที่เสนอมายัง สสส. ในแต่ละรอบการสนับสนุนทุน ที่มีลักษณะ
เดียวกัน / ใกล้เคียงกัน คณะกรรมการจะเปรียบเทียบและคัดเลือกสนับสนุนโครงการที่มีศักยภาพ
มากที่สุด

2. สสส. จะสนับสนุนโครงการโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- สนับสนุนการผลิตที่มีเนื้อหาและรูปแบบเป็นตามลักษณะเนื้อหาและ
หลักเกณฑ์ที่ สสส. ประกาศในแต่ละปี ทั้งนี้การให้การสนับสนุนจะไม่รวมค่าออกอากาศ (Air
Time)

- สนับสนุนเป็นบางส่วนในบางรายการ โดย สสส. จะพิจารณาว่าเป็น
รายการที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้ และเป็นรายการที่มีคุณภาพ

โครงการต้องมีกระบวนการ / วิธีการ วิเคราะห์ / ศึกษากับกลุ่มเป้าหมายก่อนและ
หรือระหว่างดำเนินโครงการ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็ก และ / หรือ นักจิตวิทยาเด็ก
เพื่อพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและทำให้เกิดการเรียนรู้ของเด็ก
ในแต่ละวัยได้ ซึ่ง สสส. ยินดีสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานในขั้นตอนนี้

ลักษณะเนื้อหาที่ สสส. ให้การสนับสนุน แบ่งตามกลุ่มเป้าหมายหลัก 3 กลุ่มอายุ

1. กลุ่มเด็กปฐมวัย อายุ 3 – 5 ปี

1. รายการเนื้อหาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความยาวตอนละ 3 – 5 นาที ในรูปแบบการ์ตูน หรือหุ่น ละคร
2. รายการที่มีเนื้อหาส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม การรู้จักแยกแยะถูกผิด ความยาวตอนละ 30 นาที ในรูปแบบการ์ตูน วาไรตี้ ละคร

2. กลุ่มเด็กระดับประถมศึกษาอายุ 6 – 12 ปี

1. รายการที่มีเนื้อหาให้เยาวชนสนใจในกิจกรรมสร้างสรรค์ ความยาวตอนละ 30 นาที ในรูปแบบข่าว สารคดี วาไรตี้ Talk
2. รายการที่มีเนื้อหาส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน การเขียนภาษาไทย และภาษาที่ 2 ความยาวตอนละ 30 นาที ในรูปแบบวาไรตี้ ละคร
3. รายการที่ให้ความรู้ 4 ด้าน ประกอบด้วย ความรู้ด้านชีวิตและสุขภาพ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านชีวิตสัตว์ พืช และด้านสิ่งแวดล้อม ความยาวตอนละ 30 นาที ในรูปแบบสารคดีในประเทศ หรือ ต่างประเทศ Quiz show
4. รายการส่งเสริมการออกกำลังกาย ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ทักษะทางการกีฬา ความยาวตอนละ 30 นาทีในรูปแบบสารคดี วาไรตี้

3. กลุ่มวัยรุ่นอายุ 13 – 18 ปี

1. รายการส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องเพศ พัฒนาการของมนุษย์ สัมพันธภาพในครอบครัว การคบเพื่อน ความรัก ค่านิยมทางเพศ พฤติกรรมทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงอายุ การแสดงออกที่เหมาะสม ตลอดจนสุขภาพทางเพศ เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ความยาวตอนละ 30 นาที ในรูปแบบสารคดี สนทนา Talk show วาไรตี้
2. รายการที่ส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาวัตถุนิยม อบายมุข การขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ความยาวตอนละ 30 นาที ในรูปแบบวาไรตี้ Talk show หรือสารคดี หมายเหตุ ความยาวของรายการที่กำหนด ผู้ผลิตสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

คำแนะนำในการเสนอโครงการ

1. เอกสารโครงการรายการที่จะเสนอ สสส. ประกอบด้วยเอกสารโครงการที่มีรายละเอียดครบถ้วน (ตามแบบเสนอโครงการ) จำนวน 10 ชุด และแนบแผ่น VCD/DVD ตัวอย่างรายการของท่าน

2. ควรส่งโครงการรายการแต่เนิ่น ๆ โดยสิ้นสุดการเปิดรับโครงการ 31 มีนาคม 2549 เพื่อที่คณะกรรมการจะทยอยพิจารณาและได้ผลสุดท้ายภายใน 60 วันนับจากวันปิดรับโครงการ

3. ระยะเวลาเริ่มต้นโครงการควรให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่กำหนด

4. สสส. จะไม่พิจารณาอนุมัติกิจกรรมย้อนหลัง ในโครงการที่ดำเนินงานไปแล้ว

5. ผู้ขอทุนควรเสนอรายละเอียดโครงการรายการให้มากที่สุด โดยไม่ปิดบัง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของคณะกรรมการ

6. คณะกรรมการจะพิจารณาการให้ทุนตามเกณฑ์ โดยจะรวมถึงการเปรียบเทียบโครงการต่าง ๆ ที่ขอทุน เข้ามาภายในรอบเดียวกันด้วย เพื่อให้การสนับสนุนทุนบังเกิดผลประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ภายใต้วงเงินที่ สสส. กำหนดไว้

7. โครงการรายการควรจัดให้มีการประเมินผลการผลิตและการประเมินผลการรับชมรายการจากกลุ่มเป้าหมายหลัก โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการพัฒนาโครงการให้ดียิ่งขึ้น

8. ลิขสิทธิ์ของรายการที่ผลิตแล้วเสร็จทุกโครงการที่ได้รับการสนับสนุน มอบให้กับ สสส. ซึ่งสามารถทำการออกอากาศซ้ำได้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาโครงการ

งบประมาณที่ สสส. ได้ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว แก่สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 เป็นเงินทั้งสิ้น 17,116,000 บาท โดยแบ่งออกได้เป็น

- รายการตามรอยคุณตา จำนวน 20 ตอน เป็นเงิน 516,000 บาท
- รายการสำหรับเด็ก จำนวน 208 ตอน เป็นเงิน 4,160,000 บาท
- รายการรู้มัยอะไรร้อยๆ จำนวน 240 ตอน เป็นเงิน 6,000,000 บาท
- รายการโลกใบจิ๋ว จำนวน 25 ตอน เป็นเงิน 1,500,000 บาท
- รายการบ้านเด็กดี จำนวน 52 ตอน เป็นเงิน 4,940,000 บาท

การให้เงินสนับสนุนของสำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นการให้เงินสนับสนุนแก่ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนแบบให้เปล่า โดยจัดสรรเงินทุนมาจากภาษีสุราและบุหรี่ ซึ่ง สสส. จะให้เงินสนับสนุนแก่ผู้ผลิตเป็นงวดๆ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1. เมื่อโครงการได้รับอนุมัติทุนแล้ว สสส. จะดำเนินการโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารในนามโครงการ โดยจะโอนเงินเป็นงวด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาดำเนินงานและงบประมาณ

1.1 โครงการที่มีงวดงานงวดเงิน 2 งวด สสส. จะโอนเงินงวดที่ 1 ร้อยละ 70 และงวดสุดท้ายร้อยละ 30

1.2 โครงการที่มีงวดงานงวดเงิน 3 งวด สสส. จะโอนเงินงวดที่ 1 ร้อยละ 30 งวดที่ 2 ร้อยละ 40 และงวดที่ 3 ร้อยละ 30

1.3 โครงการที่มีงวดงานงวดเงิน 4 งวด สสส. จะโอนเงินงวดที่ 1 ร้อยละ 30 งวดที่ 2 ร้อยละ 30 งวดที่ 3 ร้อยละ 20 และงวดสุดท้ายร้อยละ 20

2. โครงการควรนำส่งผลงานและรายงานการใช้จ่ายเงินตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาเงินทุน หากโครงการนำส่งผลงานและรายงานการใช้จ่ายเงินล่าช้าเกินกว่า 3 เดือน โดยไม่ชี้แจงเหตุผล หรือชี้แจงเหตุผลที่ไม่มีเหตุผลอันควร สสส. จะปรับเป็นรายวันตามที่ระบุในสัญญาเงินทุน และอาจเรียกเงินที่สนับสนุนไปแล้วคืนทั้งหมด รวมทั้งขอสงวนสิทธิในการบันทึกประวัติการรับทุนในฐานะที่ไม่ให้ความร่วมมือ และไม่ให้การสนับสนุนอีกต่อไป

ในปัจจุบันมี สสส. เป็นหน่วยงานหลักของรัฐในการให้เงินสนับสนุนแก่ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน แต่ก่อนหน้านั้นรัฐบาลก็เคยมีนโยบายในการให้เงินสนับสนุนแก่ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก โดยมี “กองทุนส่งเสริมการผลิตสื่อสำหรับเด็ก” ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ หรือ สยช. ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2537 ในวงเงินงบประมาณ 103.21 ล้านบาท กองทุนนี้วัตถุประสงค์เพื่อ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสื่อสำหรับเด็กของบุคคล คณะบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้สามารถผลิตผลงานที่มีคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถแข่งขันกับสื่ออื่น ๆ ซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบันได้

2. ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ผลิตสื่อที่ต้องการเสนอสื่อในรูปแบบใหม่ที่แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีประโยชน์ต่อเด็ก

3. ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ผลิตสื่อที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น กลุ่มเด็กชนบท และเด็กด้อยโอกาส

4. ส่งเสริมทักษะในการเป็นผู้บริโภคที่มีคุณภาพ คือ ให้เด็กสามารถเลือกรับสื่อที่เป็นประโยชน์ รู้เท่าทันและรู้จักวิจารณ์สื่ออย่างมีเหตุผล

โดยให้การสนับสนุนแก่บุคคล คณะบุคคล หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ต้องการผลิตสื่อสำหรับเด็ก ที่มีลักษณะดังนี้

1. สื่อที่ผลิตมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนา ปกป้องและคุ้มครองเด็ก หรือส่งเสริมความรู้ที่ดีมีประโยชน์แก่เด็ก แต่ขาดผู้สนับสนุน หรือมีผู้สนับสนุนไม่เพียงพอสำหรับการผลิตสื่อสำหรับเด็กได้อย่างต่อเนื่อง

2. สื่อที่ผลิตในลักษณะสร้างสรรค์อันเป็นนวัตกรรมของสื่อสำหรับเด็ก และส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก รวมทั้งวิธีการคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์

3. สื่อที่ผลิตมุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กเข้าใจในเรื่องสิทธิเด็ก

การสนับสนุนผู้ผลิตสื่อของกองทุนส่งเสริมการผลิตสื่อสำหรับเด็ก มี 3 ลักษณะดังนี้

1. ประเภทให้ยืม โดยไม่เสียดอกเบี้ย มีกำหนดเวลาใช้คืนภายในเวลาไม่เกิน 5 ปี และมีระยะเวลาปลอดหนี้ 6 เดือน

2. ประเภทให้กู้ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี ต้องผ่อนชำระคืนภายในระยะเวลาตามที่คณะกรรมการกำหนดภายในเวลาไม่เกิน 5 ปี และมีระยะเวลาปลอดหนี้ 6 เดือน

3. ประเภทให้เปล่า เฉพาะโครงการที่เสนอในนามหน่วยงานภาครัฐ โดยเป็นโครงการที่มีลักษณะสร้างสรรค์ เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ และมีประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน

ถึงแม้จะมีกองทุนที่มาสนับสนุนสื่อสำหรับเด็ก ซึ่งรวมถึงรายการโทรทัศน์ด้วยแล้วนั้น แต่กองทุนนี้ก็ยังไม่สามารถส่งผลต่อการส่งเสริมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กได้เท่าที่ควร จำนวนเงินที่กองทุนให้การสนับสนุนยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการผลิตและค่าเช่าเวลา และ สยช.เอง ก็มีนโยบายสนับสนุนเพียงแค่ว่าผลิตเท่านั้น (นอกจากนี้เงินที่เหลือจากงบประมาณที่ได้รับมาจากกระทรวงการคลังนั้น สยช. ชี้แจงว่า สื่อที่ขอรับการสนับสนุนไม่ตรงหลักเกณฑ์ ผู้ผลิตไม่สามารถคืนเงินได้ และผู้ผลิตไม่ต้องการกู้หรือยืม แต่ต้องการขอฟรี) การดำเนินงานของกองทุน จึงไม่สามารถสนับสนุนสื่อโทรทัศน์ได้ครบวงจร และไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น

ในที่สุด รัฐก็ได้มีมติคณะรัฐมนตรีประกาศยกเลิก “กองทุนส่งเสริมการผลิตสื่อสำหรับเด็ก” เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 และให้ สสส. เข้ามามีหน้าที่ในการให้เงินส่งเสริมผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน ดังนั้นรัฐจึงควรศึกษาแนวทาง “กองทุนส่งเสริมการผลิตสื่อสำหรับเด็ก” ของ สยช. ว่าประสบภาวะล้มเหลวเพราะเหตุใด เพื่อเป็นบทเรียนไม่ให้เกิดดำเนินงานของ สสส. ประสบผลล้มเหลวเหมือนเช่นอดีต ซึ่งเมื่อเราเปรียบเทียบการสนับสนุนของกองทุนของ สยช. และ สสส. เราจะเห็นได้ว่ามีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันดังนี้

ตารางที่ 5.5 แสดงการเปรียบเทียบการสนับสนุนจากกองทุนของ สยช. และ สสส.

รายละเอียด	สยช.	สสส.
1. ลักษณะการให้เงินทุน	ให้ยืม, ให้กู้, ให้เปล่า(เฉพาะหน่วยงานของรัฐเท่านั้น)	ให้เปล่า
2. ที่มาของแหล่งเงินทุน	<ul style="list-style-type: none"> - เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี - เงินอุดหนุนจากต่างประเทศ - เงินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้เพื่อสมทบกองทุน - ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน - เงินรายรับอื่น นอกเหนือจากข้อ 1,2,3,4 ที่กองทุนได้รับไม่ว่ากรณีใด 	2% ของภาษีเหล้าและบุหรี่ที่รัฐจัดเก็บในแต่ละปี
3. ครอบคลุมด้าน	ค่าผลิตไม่รวมค่าออกอากาศ	ค่าผลิตไม่รวมค่าออกอากาศ
4. กลุ่มเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กปฐมวัยหรือกลุ่มเด็กเล็ก - เด็กเริ่มร่ำ - เด็กวัยร่ำ - เด็กที่อยู่ในภาวะยากลำบาก - เด็กที่มีความจำเป็นเร่งด่วน 	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กปฐมวัย - เด็กประถมศึกษา - เด็กวัยร่ำ - ครอบครัว
4. การใช้คืน	ชำระหนี้ภายใน 30 วันนับแต่สิ้นสุดสัญญา	ไม่ต้องใช้เงินคืน
5. การรายงานผลการดำเนินงาน	ทุก 6 เดือน	ทุก 3 เดือน

จากการเปรียบเทียบพบว่าลักษณะการให้เงินทุนของ สสส. นั้นจะเป็นการช่วยเหลือผู้ผลิตรายการได้มากกว่าการให้เงินทุนของ สยช. เพราะการให้เงินทุนของ สสส. เป็นการให้เปล่า แต่ทุนของ สยช. ก็มีข้อจำกัดตรงที่การให้ทุนของ สยช. ก็ไม่ได้ครอบคลุมในทุกๆ ด้าน เพราะ สยช. ให้เงินสนับสนุนแค่ด้านผลิตรายการเท่านั้น แต่ไม่ให้เงินสนับสนุนในด้านค่าเวลา เช่นเดียวกับกับการให้ทุนของ สยช. ซึ่งค่าเวลาถือเป็นต้นทุนหลักของการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนเลยก็ว่าได้

ค่าเช่าเวลาถือเป็นปัญหาหลักของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งมีราคาที่สูงมาก เพราะสถานีโทรทัศน์ส่วนมากจะคิดในอัตราเต็มเท่ากับรายการประเภทอื่น ๆ ทั้งๆ ที่ทราบดีว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนมักไม่ค่อยมีผู้อุปถัมภ์รายการ บางครั้งค่าเช่าเวลาในการออกอากาศแต่ละครั้งเป็นสัดส่วนเกือบครึ่งหนึ่งของต้นทุนการผลิตเลยทีเดียว

คุณจักรินทร์ อ่ำภรณ์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการดรูนธรรม ทางช่อง 5 เปิดเผยว่า

“ค่าเวลาก็เป็นเรตปกติเลย ต้องจ่ายก่อนออนแอร์ด้วย ถ้าไม่จ่ายเค้าก็ไม่ออนแอร์ให้ซะอย่างนั้นนะ เป็นนโยบายใหม่ที่เพิ่งไปทำสัญญามานะ ปกติเดือนนึงก็ต้องเคลียร์ทีนึง เรายังไม่โทษเค้านะ ได้เงินสดมันสบายใจกว่า แต่นี้ก็ออกมาย้ำว่าค่าแอร์ใหม่เนี่ยมันหลักครึ่งแสนนะเกือบๆ แสน เดือนๆ นึง ก็เกือบห้าแสนเลยนะแค่ค่าแอร์ใหม่ไม่รวมค่าผลิต”

คุณสรวิชนี ไชยภัทรานนท์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการสมอลทอล์ค กล่าวว่า

“ช่อง 5 ไม่ได้ช่วยเราเรื่องค่าเวลาเลย จริง ๆ แล้วในส่วนของสมอลทอล์ค เวลาทุ่มมันถึงทุ่มครึ่งเนี่ยมันเป็นเวลาเกือบจะไพร์ทไทม์ด้วยซ้ำ ค่าเวลามันก็แพงกว่าปกติอยู่แล้ว มันอาจไม่แพงเท่าละคร แต่มันก็แพงกว่าปกติซึ่งเค้าก็ไม่ได้ช่วยตรงนี้นะ เค้าไม่ได้มองเห็นว่ารายการเป็นรายการเด็กหรืออะไร ปกติการได้เวลาของช่องเค้าก็จะมองแค่ว่ารูปแบบรายการมันเหมาะกับเวลามั้ย มันเหมาะกับกลุ่ม target ของช่วงเวลานั้นหรือเปล่า แต่ว่าเค้าไม่ได้มองหรือกว่ามันเป็นรายการเด็ก เดี่ยวนี้มันเป็นธุรกิจไปหมดแล้ว เค้าไม่มองหรือกว่ามันเป็นรายการเด็กหรืออะไรถึงเราจะเปลี่ยนไปทำรายการแบบอื่นที่ไม่ใช่รายการเด็ก เรายังคงเสียค่าเช่าเวลาเท่าเดิม”

คุณนิรมล เมธีสุวกุล พิธีกรและผู้ควบคุมการผลิตรายการทุ่งแสงตะวัน กล่าวว่า

“ค่าผลิตรายการไม่เคยคิดเป็นตอนนะ ไม่เคยคิดเป็นตอน..เดี๋ยวต้องคิดก่อน ให้คำตอบตอนนี้อาจจะไม่ได้ แต่น่าจะเกินแสนแน่ๆ ต่อตอน เกินแน่ๆ เกินอาจจะเกินๆๆ ด้วยซ้ำ คือค่าใช้จ่ายมันจะประกอบไปด้วย เหาในแง่ที่ว่า ค่าใช้จ่ายมันจะประกอบไปด้วยอะไรบ้างดีกว่า

เนาะ ค่าใช้จ่ายก็ประกอบไปด้วย เวลาทำงานแต่ละครั้งก็คือ เงินเดือนพนักงานทั้งหมดที่กล่าวถึงของทีมงาน แล้วก็มีค่าใช้จ่ายเรื่องตั้งแต่ค่า เราต้องมีรถ ต้องมีค่าน้ำมัน ต้องมีค่าใช้จ่ายระหว่างการออกทีมเดินทางไปต่างจังหวัด ค่ากินค่าอยู่ค่าที่พักค่าอาหาร ค่า..ไม่รู้จะเช่ารถ เช่าเรือ เวลาลงพื้นที่ต้องให้ค่าแรงคนที่เกี่ยวข้อง ต้องมีอุปกรณ์การถ่ายทำ มีอะไรๆ ไม่รู้ แต่เกินแสน เกินไปเท่าไรไม่สามารถ เกินนะ เกินๆๆ ตัวรายการอยู่ได้ด้วยตัวเอง ในกรณีนี้เป็นกรณีพิเศษ ถ้าจ่ายค่าออนแอร์ด้วยนี่ไม่รอด อยู่ไม่ได้แน่”

คุณวรินทร์เนตร ศิริโชติชำนาญ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “ขบวนการนักอ่าน”
เปิดเผยว่า

“เราจะลำบากตรงที่ว่า มันจะมี...ไม่รู้ว่าจะอื่นเป็นแบบนี้หรือเปล่านะ ใช้น้ำมันจะโดนช่อง 11 ไล่ออกหรือเปล่านะ ช่องอื่นไม่รู้เป็นแบบนี้หรือเปล่า ของเราเนี่ยจะเป็นเหมือนกับว่า ...เออ...ต้องจ่ายล่วงหน้า คือการทำสัญญาจะต้องมี มีการวาง...เค้าเรียกว่าอะไรนะ...เงินประกัน ใ้มั้ยคะ...ทำสัญญาเนี่ย จะต้องมีการวางเงินประกัน ใน 1 เดือน ก็คือ 5 ตอน ก็ประมาณแสนกว่าบาทแล้วอะคะ แล้วคืออันนั้นเป็นเงินประกัน ถ้าสมมุติเราเลิกทำสัญญากับเค้า.....เราอะไรอย่างเงี้ยะ ก็สามารถนำเงินสัญญาคืนได้ แต่ว่าในแต่ละเดือนเนี่ยต้องจ่ายเงินเดือน...แบบ...สมมุติเดือนนี้หมดแล้ว...เดือนหน้าเราจะออกอากาศ วันที่ 25 เดือนนี้เราต้องจ่ายของเดือนหน้าหละ นั่นหมายความว่า เราเนี่ยจะต้องได้เงินตรงนั้นคืนถูกมั้ยคะ แล้วแทนที่ว่าเค้าเหมือนกับว่าหักลบไป ๐ เดือนที่แล้วคุณออกไปครั้งเดียวนะ อีกเดือนคุณมาจ่ายอีกแค่ตอนเดียวก็ครบ 5 แล้วคุณก็ได้ออกต่อ ...มันไม่ใช่แบบนี้ คือวันที่ 25 เดือนนี้ เราต้องไปจ่ายอีก พอจ่ายไป 5 ตอนเท่าเดิม.....เอ้อ...ต้องจ่ายไปอีกเท่าเดิม..แต่ว่าเงินอันนั้นเนี่ย 3 เดือนยังไม่ได้คืนเลย แล้วทุกเดือนเราต้องจ่าย”

จะเห็นได้ว่าผู้ผลิตต่างก็ประสบปัญหาเรื่องค่าเช่าเวลา แม้กระทั่งผู้ผลิตรายการของช่อง 11 เอง ก็ยังได้รับปัญหาจากนโยบายการเก็บค่าเช่าเวลาของทางสถานี เมื่อ สสส.ไม่ให้เงินสนับสนุนด้านค่าเช่าเวลาแล้วผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนก็ต้องหาเงินเพื่อมาชดเชยตรงส่วนนี้ ซึ่งแน่นอนว่าผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ก็ต้องไปหารายได้มาจากสปอนเซอร์อยู่เหมือนเดิม ทำยที่สุดผู้ผลิตก็จะประสบปัญหาเดิม ๆ ในเรื่องการขาดผู้สนับสนุนรายการ

ในแต่ละปี สสส. จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนไว้โดยผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็ก และ / หรือ นักจิตวิทยาเด็ก เพื่อพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและทำให้เกิดการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัยได้

ในความเป็นจริงแล้วเกณฑ์ในการกำหนดเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอดังกล่าวนี้ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิเทศศาสตร์มาเป็นผู้กำหนดเกณฑ์มากกว่าผู้เชี่ยวชาญทางด้าน พัฒนาการเด็กและจิตวิทยาเด็ก เพราะนักจิตวิทยาย่อมไม่เข้าใจว่าเนื้อหาและรูปแบบการ นำเสนอแบบไหนที่เด็กและเยาวชนสนใจอยากจะชม ดังนั้นรูปแบบรายการจึงเป็นรูปแบบเดิม ๆ ซ้ำซาก ไม่มีความน่าสนใจ อีกทั้งยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้ผลิตรายการพัฒนารายการให้มีเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอใหม่ ๆ

นอกจากนี้เงินในการสนับสนุนการผลิตรายการโทรทัศน์นั้น สสส. ได้จัดสรรมาจาก 2% ของภาษีสุราและบุหรี่เพียงอย่างเดียว ซึ่งเงินเพียงเท่านี้ย่อมไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการ ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน ผู้ผลิตรายการจึงไม่ได้รับเงินจากสสส.เต็มจำนวน ตามที่ได้เสนอโครงการไป โดยผู้ผลิตรายการที่ได้รับเงินทุนสนับสนุนการผลิตรายการโทรทัศน์ สำหรับเด็กและเยาวชนจาก สสส. ได้เปิดเผยว่า

คุณวรินทร์เนตร ศิริโชติชำนาญ ผู้ผลิตรายการขบวนการนักอ่าน กล่าวว่า

“สสส.เค้าให้แค่ค่าผลิตรายการ แล้วก็...สมมุติเราเสนอไป 100 หนึ่ง อย่างงี้ นะคะ เค้าก็ สนับสนุนมาแค่ 80000 อะ ไร่อย่างเงี้ยะ...เอ๊ย..8000 หรืออะ ไร่อย่างเงี้ยะ...เอ๊ย...เท่าไรหร่ะ... 80% คือไม่ได้ให้ทั้งหมดนะคะ เค้าก็จะต้องมีการคัดเลือก พอคัดเลือกปีที่ทีมที่เข้ารอบมีทั้งหมด ก็ทีมที่จะได้รับการสนับสนุนในสำหรับงวดนี้ รอบการพิจารณานี้ใช้มั้ยคะ เสร็จแล้วเนี่ยเค้าก็ จะต้องพิจารณาดูว่า อะ 30 นาทีเนี่ย คุณขอมาเท่านี้ เราให้ได้เท่าไร อะ ไร่อย่างงี้ มันไม่ได้ให้ ทุกบาททุกสตางค์”

คุณจิรพัฒน์ อุดมผล ผู้ควบคุมการผลิตรายการคิดได้คิดดี กล่าวว่า

“แต่วันนี้ก็ยังดีนะครับ อย่างน้อยยังมี สสส.เข้ามา support แต่ผมบอกได้เลยว่าเงิน ของ สสส. ที่มา support ได้เนี่ยมันเลี้ยงรายการไม่ได้หรอก เพราะรายการรายการหนึ่งมันมี production cost อยู่เกือบแสนแล้ว แล้วไหนจะค่าเช่าเวลาอีกล่ะ มีค่าโปรดักชันเรื่องการถ่ายทำ สคริปต์ ฉาก พร้อบ หลาย ๆ อย่าง การทำงานตอน ๆ หนึ่งเราต้องใช้ทีมงานพอสมควร แล้วที่ เหลือก็ยังเป็นพวกนักแสดงที่เป็นฟรีแลนซ์เข้ามา”

อาจารย์พรจันทร์ จันทะวิมล ผู้ควบคุมการผลิตรายการบ้านเด็กดี กล่าวว่า

“สสส. ก็เพิ่งจะมาเริ่มต้นเมื่อปีนี้เอง ก็ตัดเป็นรอบใหม่ที่เรามาเปิดแล้วก็ได้งบจาก สสส. 1 ปีที่เราขอไปแล้วใน 1 ปีนี้เค้าก็ตัดของเราออกซัก 2 หมื่น ทีนี้เงินที่เหลือเนี่ย ถ้าเรา ดำเนินการปกติก็พอ เราเองก็ต้องพยายามตัดค่าใช้จ่ายไปเยอะเลย เรียกว่าเราก็ทำบุญร่วมด้วย”

อาจารย์เตือนใจ ศรีมารุต ผู้ควบคุมการผลิตรายการโลกใบจิ๋ว กล่าวว่า

“เราได้เงินก้อนหนึ่งมาจาก สสส. เค้าไม่ได้ให้เงินเรามาทั้งหมด แต่เค้าให้เป็นงวด ๆ เค้าช่วยเราเป็นงวดๆ การบริหารเงินเนียเค้าให้บริหารโดยแบ่งเป็นสิ่งงวดในหนึ่งปี อย่างเรามี 36 ตอนมันก็ตั้งค้กันละ ก็แบ่งเป็น 4 งวด มาจัดสรร แต่เงินที่ได้มันไม่เพียงพอหรอก เราก็มาคิดว่าเออ ก็ดีกว่าต้องไปจ่ายเอง เค้าให้เรามาได้แค่นี้ เราทำได้ดีที่สุดแค่นั้นแหละ แต่ถ้ามันเหลือหรือมีพอให้พนักงานเข้ามาทำงานได้หลายคนก็จะดีขึ้น ใหญ่ขึ้น มีคุณภาพขึ้น คนมีคุณภาพเนี่ยค่าตัวแพง”

ดังนั้นรัฐบาลควรระดมเงินจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อนำมาใช้ในการสนับสนุนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน โดยอาจจะขออนุมัติงบประมาณประจำปีจากกระทรวงการคลัง หรือ จัดตั้งกองทุนเพื่อขอรับบริจาคเงินจากประชาชน

คุณเกียรติสุดา ภิรมย์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “เจ้าขุนทอง” ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดสรรเงินกองทุนว่า

“รัฐบาลไม่จำเป็นต้องควักเอากาษาซีทุกเม็ดมา แต่ว่าในใจเราเนี่ย ถ้ามว่าสปอนเซอร์ตัวใหญ่ๆ ที่เขาต้องบริจจาคารทุกสัปดาห์ ตั้งเยอะ ไปที่ต่างๆ ทำไมไม่บริจจาคารทุกสัปดาห์มาลงกองทุน แล้วไม่ใช่ว่าจะต้องเอาปูนซีเมนต์หรือธนาคารโน้นเนี่ยมาให้บริษัทคุณ ก. บริษัทคุณ ข. ไปทำรายการ ไม่ใช่ เอามารวมกันเป็นกองเดียว แล้วเอาดอกผลมาสิคะ นะ แล้วสปอนเซอร์ก็สามารถสร้างภาพพจน์ แม้ว่าเขาไม่ใช่สินค้าเด็ก เขาอาจจะเป็นกล้องถ่ายรูป เป็นกระดาษนะ เป็นอะไรก็ตามนะ ช่วยสร้างภาพพจน์ได้ว่าเขาได้ช่วยสังคม นะ มันขมวดได้หมดนะ มันจะยากไหมอย่างเนี่ย ถ้ามั่นใจ ทำไม่เอาเงินโน้นนี้ไปทำอะไรได้เยอะแยะ จัดแพชั่นนะคะ จัดทองเที่ยวประกวดนางงาม สารพัด แล้วเรื่องทีวีเด็กเนี่ย ก็เป็นการพัฒนาเด็กอย่างหนึ่ง ทำไม่มันยากนักนะ เพราะว่าไปคิดแต่ว่า อ้อ..พวกนี้มันเหมือนเปรดขอส่วนบุญนะ ทำไม่ไหว ทำไม่ไหว ก็จะมาขอเงินคัดค้านตรงๆ อย่างนี้มันไม่ได้หรอก มันต้องมีวิธีการแล้วใครจะมาทำ อันนี้คือคิดเอง เราไม่รู้กระบวนการหรอกนะคะ แต่ว่ามันต้องเริ่มคิดนะ แล้วมันควรจะต้องมีมานานแล้ว แล้วไอ้กองทุนนี้ยังสามารถให้หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ หรือแม้กระทั่งประชาชนเองเนี่ย มามีส่วนร่วม จะบริจาคหรืออะไรที่เขามีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์ เอ้อ..ทำไม่แบบนั้นละรายการหน้บหนูนโดยรัฐบาล น่าจะแก้ไขนะ ควรจะมีเรื่องนั้นเพิ่ม ควรจะมีเรื่องนี้เพิ่ม เหมือนกับทุกคนก็มีส่วนเป็นเจ้าของเหมือนกัน เพราะว่า ส่วนหนึ่งมาจากภาษีของประชาชน นะคะ”

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินงานในการให้เงินสนับสนุนการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนของ สสส. ยังขาดเงินงบประมาณในการสนับสนุนผู้ผลิตที่มีไม่เพียงพอ และเงินที่ให้การสนับสนุนไม่สามารถช่วยเหลือผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ได้อย่างเต็มที่ เพราะเป็นการช่วยเหลือด้านค่าผลิตเท่านั้น ไม่รวมค่าออกอากาศ ดังนั้นเงินที่ผู้ผลิตได้รับจาก สสส. จึงเป็นเพียงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น

นอกจากนี้รัฐมีนโยบายที่จะใช้ภาษีมาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งการลดหย่อนภาษีจะเป็นการช่วยเหลือผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนทางอ้อม เพราะการลดหย่อนภาษีจะช่วยให้ต้นทุนในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนลดลง

การยินยอมด้านภาษีนั้น TV 4 kids เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่รับหน้าที่จากคณะทำงาน ฯ เพื่อดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ได้มีการศึกษา 1 ปีที่ผ่านมา กับโครงการศึกษาวิจัยมาตรการและความเป็นไปได้ในการลดอุปสรรคและสร้างแรงจูงใจ ในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัวในประเทศไทย ซึ่งถือเป็นฟันเฟืองอีกตัวหนึ่งที่มีความสำคัญต่อโครงการใหญ่อย่าง TV4Kids เป็นอย่างยิ่ง คุณมานะชัย วัฒนาวงศ์รัตน์ ซึ่งเป็นนักวิจัยท่านหนึ่งที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้มาตรการทางภาษีที่เหมาะสม ซึ่งคุณมานะชัยได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“เราก็ไปสำรวจพระราชกฤษฎีกาต่างๆ ที่เคยประกาศใช้บังคับมาว่าเคยมีการให้สิทธิประโยชน์แก่ใครที่อาจเกี่ยวข้องกับกรณีรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กๆ หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งเราก็พบว่า เรามีมาตรการทางภาษีเพื่อช่วยเหลือกิจการต่างๆ ก็เยอะ มีมาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนหรือจูงใจให้คนในสังคมดำเนินกิจกรรมบางอย่างก็มากอยู่ แต่ก็ยังไม่มีการให้สิทธิพิเศษใดๆ ในพระราชกฤษฎีกาหรือคำสั่งใดๆ ที่จะสามารถนำมาบังคับใช้กับกรณีรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กๆ ได้เลย ที่ผ่านมาก็แค่เพียงที่สุดก็เป็น การให้การสนับสนุนการศึกษา ซึ่งกฎหมายก็มุ่งให้สิทธิพิเศษแก่กิจการสถานศึกษา ซึ่งบุคคลที่กฎหมายให้สิทธิพิเศษก็จะเป็นสถานศึกษาหรือบริษัทจัดฝึกอบรม ไม่ใช่บริษัทเอกชนผู้ทำรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กๆ” (www.tv4kids.org)

จะเห็นได้ว่าถึงแม้รัฐจะกำหนดให้ใช้มาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน แต่ในปัจจุบันพบว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามยังมองเห็นได้ว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กๆ

เป็นสิ่งที่น่าส่งเสริมหรือสนับสนุน และรัฐบาลสามารถทำได้โดยการใช้มาตรการทางภาษี ดังนั้นจึงเกิดคำถามต่อไปว่า หากรัฐฯ จะเข้าส่งเสริมนั้น ควรทำอะไร ใครน่าจะได้สิทธิประโยชน์ทางภาษี และได้อย่างไรบ้าง จากผลการศึกษาของคุณมานะชัยพบว่าหากรัฐบาลจะใช้มาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน รัฐบาลควรทำดังนี้

1. ลดหรือยกเว้นภาษีให้ผู้ผลิตรายการ

ปรับลดอัตราหรือการยกเว้นให้นิติบุคคลไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งก็ได้เคยมีตัวอย่างการให้สิทธิประโยชน์มาบ้างแล้ว ในกรณีกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งกฎหมายลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลให้ลดลงจากปกติร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ หรือกรณีการส่งเสริมการระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกฎหมายลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนอยู่แล้วในตลาดหลักทรัพย์ จากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 20 สำหรับบริษัทที่มาจดทะเบียนใน “ตลาดหลักทรัพย์ใหม่” และจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 25 สำหรับบริษัทที่มาจดทะเบียนใน “ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”

2. ให้สิทธิพิเศษด้านการคิดกำไร

ให้สิทธิพิเศษในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้ การให้สิทธิพิเศษในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ใช้เพื่อให้ผู้เสียภาษีมีภาระทางภาษีน้อยลงก็ได้ โดยทั่วไป อาจสามารถทำได้ 3 แนวทางใหญ่ คือ การไม่นำรายได้บางประเภทมาคำนวณรวมเพื่อหากำไร การอนุญาตให้นำเงินได้พึงประเมินบางประเภทมาเสียภาษีในอัตราที่ต่ำลง และการหักค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

3. ยกเว้นภาษีให้ผู้ผลิตรายการเด็ก

เป็นการยกเว้นภาษีโดยมีกำหนดระยะเวลา ซึ่งวิธีนี้เป็นอีกแนวทางหนึ่ง ที่รัฐฯ ใช้ เพื่อส่งเสริมธุรกิจหรืออุตสาหกรรมบางอย่างที่ต้องการ โดยการยกเว้นภาษีอย่างมีกำหนดระยะเวลานั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญคือเพื่อทำให้ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมบางประเภทที่ต้องอาศัยระยะเวลายาวนานในการคืนกำไร สามารถเติบโต และแข็งแกร่งพอที่จะสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ โดยแนวทางนี้เป็นแนวทางหนึ่งที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนใช้เพื่อจูงใจให้นักลงทุนทั้งจากชาวไทยและชาวต่างชาติหันมาลงทุนในอุตสาหกรรมหรือธุรกิจที่ต้องการส่งเสริม นอกเหนือไปจากการลดหรือยกเว้นภาษีศุลกากร หรือภาษีชนิดอื่นๆ ที่พึงเรียกเก็บได้

ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ได้แสดงความคิดเห็นว่ารัฐควรมาตรการลดหย่อนด้านภาษี ในการสนับสนุนผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน

คุณจิรพัฒน์ อุดมผล ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “คิดได้คิดดี” แสดงความเห็นว่า

“ผมว่ามาตรการทางภาษีเป็นทางออก เพราะว่าพวกที่ขายผลิตภัณฑ์เด็กเนี่ยมัน เสียภาษีเยอะ ยอมลดตรงนี้เล็ก ๆ น้อย ๆ จะได้ไม่ต้องเสียเงินรณรงค์ภายหลัง ยาดัวเดียวที่ผม มองว่าวันนี้ถ้าขีดแล้วได้ผลเลยและรักษาหาย คือ รัฐบาลต้องเอาโครงสร้างภาษีเข้ามาช่วย ยกตัวอย่างเช่น บริษัทใดที่ลงโฆษณาในรายการประเภทมีสาระแบบนี้ รัฐอนุญาตให้คุณหักภาษี ได้ 25% 30% 40% ถ้าผมเป็นเนสเล่ผมจะเริ่มคิดละ ปีที่แล้วจ่ายภาษีไป 180 ล้าน รัฐบอก ว่าถ้าลงโฆษณาอันนี้ลดภาษีได้ 20% นะสมมติ เพราะฉะนั้นปีนี้อาจจะบอกว่าให้กับพวกนี้ ไปสัก 30 ล้าน 30 ล้าน ผมลดได้ 6 แสน มันหมายความว่าเค้าเอาเงินไปลงโฆษณาหรือเปล่า ก็ เปล่า แต่เค้าเอาเงินไปลดภาษี แต่เงินก้อนนั้นมันผ่านผม มันก็เลี้ยงผมได้ ผมผลิตรายการได้ นำเสนอรายการได้”

คุณวิวัฒน์ วงศ์ภัทรฐิติ ผู้ควบคุมการผลิตรายการซูเปอร์จิว กล่าวว่

“ตอนนี้เขาก็มีการคุยกันนะครับ ก็คือว่า พูดยกันเรื่อง 1. ภาษี ซึ่งประมาณว่าคนทำ รายการเด็กจะได้การลดภาษีเหมือนกับการขายหนังสือที่ไม่ต้องเสียภาษี ซึ่งในส่วนตัวพี่ที่รู้สึกว่ ควรจะโอนสิทธิ์นี้ไปให้กับคนที่สนับสนุน ให้เขารู้สึกว่าเขาอยากจะทำ ถ้าเรียนนิเทศหนูจะรู้ว่ามัน จะมีเรื่องของ Cost Per Thousands / Cost Per Ratings คำถามก็คือว่า เงินหนึ่งหมื่นบาทที่จะ ซื้อรายการเด็ก ซื้อการ์ตูนกับซื้อรายการเด็กเนี่ย ความต่างมันอยู่ตรงไหน พี่กลับรู้สึกว่คนที่ซื้อ รายการเด็คน่าจะแบบว่า พี่ว่าเขาเจียดเงินแล้วนะ เขาน่าจะได้รับการยกย่อง เออ ถ้าซื้อรายการ เด็กแบบว่า มีเบญจสิริอะไรใหม่ที่เขาจะได้ เพราะว่าไม่เงินที่ซื้อการ์ตูนมาทำดีไหม ถ้าพี่จะทำ ธุรกิจตรงนี้ ก็ไม่ต้องลงทุนมาก ก็พากย์แล้วก็ขาย แล้วก็ ถ้าเป็นการลงทุนไม่ต้องแคร์เรื่องอิน โปรแกรม คำตอบพี่ก็อยู่ที่ว่า 1. ให้เรื่องความชัดเจนนะครับ ว่าอย่างไร 2. ก็คือว่าถ้าจะมีอะไรที่ เป็นคุณประโยชน์พี่อยากจะทำตรงนี้ให้คนที่สนับสนุน พี่ว่าเขาน่าจะได้รับการยกย่อง ส่วนของคน ทำรายการที่คิดว่าสำหรับตัวพี่ที่ไม่ต้องการอะไรมาก ไม่ต้องการการลดภาษี ไม่ต้องการอะไร แต่ ว่าให้มีความชัดเจนว่เราเป็นรายการที่ควรมีอยู่จริงไหม หรือแค่พูดให้ความมั่นใจกับชีวิตเรา”

หากรัฐจะใช้มาตรการทางด้านภาษีนั้น รัฐสามารถทำได้ เพราะรัฐมีอำนาจใน การออกกฎหมาย ดังนั้นรัฐควรมีความจริงจังในการออกกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับด้าน ภาษีใด ๆ ก็ตามที่จะสามารถช่วยเหลือผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนให้ผลิ ตรายการที่มีคุณภาพได้ต่อไป

อีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนด้านเงินทุนในการผลิตรายการให้แก่ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน คือ กำหนดมาตรการยกเว้นหรือลดหย่อนราคาค่าเวลาสถานีแก่รายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา รายการเพื่อเด็ก เยาวชนและครอบครัว ซึ่งในปัจจุบันนี้ยังไม่มีกำหนดมาตรการยกเว้นหรือลดหย่อนค่าเวลาสถานีแก่รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน แต่ก็มีบางสถานีที่ให้การช่วยเหลือด้านการยกเว้นหรือลดหย่อนค่าเวลาสถานีให้แก่ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนอยู่แล้ว

อาจารย์เตือนใจ ศรีมารุต ผู้ควบคุมการผลิตรายการโลกใบจิ๋ว กล่าวว่า

“ช่อง 11 เค้าไม่คิดเก็บค่าเวลาเราหรอกค่ะ ตั้งแต่แรกเลย เพราะเค้าเชิญเรามาผลิตตั้งแต่แรกนี่ คุณเชิญขึ้นมาไม่ได้ขอมาท่านี่ แต่คุณจะปลดก็ได้นะแต่ว่าคุณต้องเชิญปลด ถ้าปลดออกก็ควรจะเชิญออกไม่ใช่อยู่ๆ ไม่บอกแล้วก้าวสิบ แล้วรายการก็หลุดมั่งอย่างนี้มันไม่ได้ เราต้องคุยกันหน่อยแต่ตอนนี้ก็ดีขึ้น”

อาจารย์พรจันทร์ จันทะวิมล ผู้ควบคุมการผลิตรายการบ้านเด็กดี กล่าวว่า

“ช่อง 11 เค้าให้เวลาฟรีค่ะ เค้าอนุเคราะห์รายการ เค้าถึงจะตัดรายการเราเมื่อไหร่ก็ตัดได้ไงคะ

คุณวิวัฒน์ วงศ์ภัทรฐิติ ผู้ควบคุมการผลิตรายการซูเปอร์จิ๋ว เปิดเผยว่า

“สถานีอย่างโมเดิร์นไนน์เนี่ย เขาก็มีความชัดเจนนะครับว่าไม่คิดว่าเวลา 100% เขาคิดแค่ 50% เขาช่วยมาก่อน ช่วยมาตั้งนานแล้วตั้งแต่ปี 40 ซึ่งถ้าเขาไม่ช่วยก็ตายไปนานแล้วล่ะครับ ตายจริงๆ ครับ คือถ้าถามว่าใครทำให้เราอยู่ได้เนี่ย ก็คือ สถานีที่ทำให้เราอยู่ได้ อย่างช่อง 3 เนี่ยจะไม่มีกรคิดค่าเวลา แต่นั่นหมายถึงช่อง 3 เขาก็เสียรายได้ไปเลย แทนที่จะเขาจะไปเอาหนังสือที่เขาเป็นสต็อกมาขาย แล้วก็มีโฆษณาอะไรเข้ามาเนี่ย ที่นี้พี่ก็ดูว่า เอ๊ะ..ช่อง 3 ทำ ช่องนี้ไม่ทำ ช่องนั้นไม่ทำ ไม่ให้ความร่วมมือ ใครทำก็เหมือนกับว่าคนนั้นได้ image แต่ก็เสียผลประโยชน์ในแง่ของธุรกิจ”

คุณจิรพัฒน์ อุดมผล ผู้ควบคุมการผลิตรายการ คิดได้คิดดี กล่าวว่า

“สถานีดีมาก ช่อง 5 ช่วยเหลือเรา เท่าที่ผมรู้เนาะ เราได้ค่าเช่าเวลาที่ถูกมาก ถ้าเจอค่าเช่าอย่างปกติคงตายไปนานแล้ว ผมไม่สามารถบอกได้ว่าราคาเท่าไร แต่ถือว่าคุณเพราะสถานีขอร้องเราไม่ให้พูดถึงเรื่องตัวเลข ถ้าคุณต้องการรู้ว่าราคาเท่าไร คุณสามารถเช็คสถานีได้ แต่ให้รู้ว่าราคาที่ผมได้ กับที่ผมได้นั้นมันคนละราคา เนื่องมาจากมันเป็นรายการเด็ก”

จะเห็นได้ว่ามีผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนหลายรายที่ได้รับการช่วยเหลือจากสถานีโทรทัศน์ในการให้ค่าเช่าเวลาฟรีหรือให้ลดหย่อนค่าเช่าเวลา ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละสถานี

นอกจากนี้รัฐพิจารณาว่าการให้รางวัลตอบแทนแก่ผู้ผลิต จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้ผลิตหันมาผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน เพราะจากการที่รัฐมีนโยบายออกมาว่าจะให้รางวัลตอบแทนแก่ผู้ผลิตรายการที่มีคุณภาพ รัฐจึงได้จัดให้มีการมอบรางวัล “คิด อะวอร์ด” สื่อสร้างสรรค์ ไม่เกินฝันของเด็ก เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2548 ณ โรงแรมสยามซิตี้ ญาไท สมาองค์การพัฒนาคเด็กและเยาวชน ฯ (สอศย.) เครือข่ายเยาวชนเพื่อการพัฒนา และมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จากหัวใจของเด็ก ๆ เพื่อขอบคุณที่ผลิตรายการดี ๆ สำหรับเด็ก และเป็นกำลังใจให้การสร้างสรรค์ผลงานเพื่อเด็ก และเยาวชนทั่วประเทศ ผ่านทาง www.childmedia.net และ จากเครือข่ายเด็กเยาวชน เพื่อคั่นหารายการโทรทัศน์ และสถานีโทรทัศน์ในดวงใจของพวกเขา

คุณเข้มพร วิญญูราพันธ์ ผู้อำนวยการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก กล่าวว่า

“งานครั้งนี้จะเป็นเวทีให้เด็กสะท้อนความคิดเห็น โดยเฉพาะกับสื่อ ว่าเรามีความต้องการอย่างไร ซึ่งเป็นสิ่งที่พวกเขาอยากมีส่วนร่วม อย่างเช่น สื่อที่เขาสามารถทำได้เอง ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือที่เขียนโดยเด็กมัธยม หรือแม้แต่การแสดงละครในชุมชน ในฐานะคณะผู้จัดงานคนหนึ่ง อยากจะทำเวทีทุกปี เป็นรางวัลที่เด็กเฝ้าดูรายการ โดยปีหน้าจะมีการไหว้ตามมากขึ้นตามโรงเรียน และชุมชน ให้เด็กได้ออกเสียงว่าอยากเห็นสื่อเป็นแบบไหน ผลที่ได้รับในงานเด็ก ๆ ก็ตื่นเต้น และผู้ใหญ่ก็แปลกใจ ทางผู้ใหญ่ของสภาองค์การพัฒนาคเด็กและเยาวชนก็ได้โครงการนี้เข้าไปในแผนของสภาองค์การพัฒนาคเด็ก และเยาวชน จะทำให้เป็นประเพณี มีงานนี้ทุกปี และงานนี้เป็นครั้งแรกที่เด็กให้รางวัลแก่ผู้ใหญ่ค่ะ”(www.childmedia.net)

ถึงแม้ว่ารัฐจะมีการให้รางวัลตอบแทนแก่ผู้ผลิต แต่การให้รางวัลก็ไม่ได้อยู่ในรูปของตัวเงินอย่างชัดเจน หรือไม่ได้เป็นการช่วยให้เรตติ้งรายการดีขึ้น เพื่อจะดึงให้มีผู้สนับสนุนรายการ การให้รางวัลจึงเป็นเพียงแค่การให้กำลังใจให้กับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ให้ได้มีขวัญและกำลังใจในการสร้างสรรค์งานที่ดีต่อไปเท่านั้น

คุณจิรพัฒน์ อุดมผล ผู้ควบคุมการผลิตรายการ “คิดได้คิดดี” แสดงความเห็น
 “ผมว่าไอ้เรื่องการมอบโล่ให้รายการ ผมคิดว่ามันไม่ได้ช่วยสักเท่าไร มันเป็นแค่
 กำลังใจ ไม่ได้ทำให้เรตติ้งรายการดีขึ้นมาสักเท่าไร”

คุณจักรินทร์ อ่ำภรณ์ ผู้ควบคุมการผลิตรายการ ดรุณธรรม กล่าวว่า
 “รายการผมได้เมขลาเมื่อปีที่แล้ว ถ้ารายการไม่ดีทำไมผมได้เมขลาละเมื่อปีที่แล้ว
 แต่ว่าพอได้เมขลาเสร็จเมื่อสักเดือนที่แล้ว ช่องเค็มมีหนังสือมาให้ปรับปรุงคุณภาพรายการ
 เพราะเรตติ้งไม่ดี อ้าว แล้วไงเนี่ย แล้วมาให้เมขลาผมทำไมละเนี่ย”

จะเห็นได้ว่าถึงแม้ผู้ผลิตรายการได้รับรางวัล แต่รางวัลก็ไม่ได้ช่วยให้ผู้ผลิตสามารถ
 ดำเนินการผลิตต่อไปได้ รัฐจึงควรพิจารณาการให้รางวัลในรูปแบบของการให้เงินสนับสนุนในการ
 ผลิตรายการ การลดหย่อนภาษี การให้สถานีลดค่าสัญญาสัมปทานแก่รายการ ซึ่งจะเป็นวิธีที่
 ช่วยผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนได้ดีกว่า

5.4 แนวทางในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้เท่าทันสื่อ

จากการที่มีแนวทางในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้เท่าทันสื่อ จึงได้เกิด
 โครงการที่วิเยาวชน ขึ้นซึ่งโครงการนี้เป็นโครงการย่อยโครงการหนึ่งของยุทธศาสตร์สื่อเด็ก ที่ได้
 ทุนมาจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

โดยโครงการนี้ได้ตั้งขึ้นจากหลักการและเหตุผลว่าเด็กไทยในยุคปัจจุบันที่ต้องเผชิญ
 กับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นพลวัต รวมทั้งต้องเผชิญกับกระแส
 บริโภคนิยมและทุนนิยมที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญและคุณค่ากับตัวเงินเป็นหลัก ผ่านช่องทางสื่อ ซึ่ง
 หากปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่เท่าที่ควรหรือขาดความรู้ และความเข้าใจไม่รู้เท่าทันการ
 เปลี่ยนแปลงของสื่อหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตของเด็ก
 สื่อก็จะสร้างผลกระทบเชิงลบกับเด็กเพียงด้านเดียว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความรู้และทำ
 ความเข้าใจพร้อมกับสร้าง “การมีส่วนร่วม” ในการผลิตสื่อโดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ให้กับกลุ่มเด็ก

และเยาวชน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้และสร้างการมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อโทรทัศน์ตั้งแต่ขั้นตอนเตรียมการผลิต (Pre-production) ขั้นตอนการผลิต (Production) และขั้นตอนหลังการผลิต (Post-production) มาบูรณาการกับการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนไปสู่การผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ให้เป็นไปตามทิศทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมและยั่งยืน ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพและการยกระดับคุณภาพชีวิตของเยาวชนของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความสุข และมีความมั่นคง ยั่งยืนอย่างแท้จริง

ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เข้าถึงสื่อโทรทัศน์ โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตทุกขั้นตอน
2. เพื่อส่งเสริมการบูรณาการกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยใช้สื่อโทรทัศน์เป็นเครื่องมือ
3. เพื่อเสริมสร้างทักษะในการพิจารณาเลือกใช้สื่อพร้อมกับสร้างองค์ความรู้จริงให้เด็กและเยาวชนได้เข้าใจสารสนเทศทางสื่อโทรทัศน์

โดยโครงการนี้เป็นโครงการนำร่องซึ่งกำหนดพื้นที่ดำเนินงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ผู้บริหารการศึกษา ครูและนักเรียนสนใจและสมัครใจเข้าร่วมโครงการอย่างแท้จริง ขณะเดียวกันจะเน้นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและประเพณี พร้อมกับมีผู้นำท้องถิ่นที่เข้มแข็ง เพื่อกำหนดประเด็นในการนำเสนอเนื้อหาผ่านรายการโทรทัศน์ โดยโรงเรียนเป้าหมายโครงการจะต้องมีอุปกรณ์เบื้องต้นในการผลิตรายการ เช่น กล้องถ่ายวิดีโอ และอุปกรณ์ เครื่องตัดต่อ เป็นต้น

ขีดจำกัดของแนวทางนี้คือยังไม่ได้การนำเสนอในวงกว้าง สังคมข้างนอกยังไม่รู้ว่าการรู้เท่าทันสื่อคืออะไร วิธีการนี้เลยไม่ค่อยได้ผลเพราะสังคมยังไม่ได้รับความรู้ความเข้าใจเท่าที่ควรเด็กยังคงเลียนแบบสื่ออยู่

ตารางที่ 5.6 แสดงศักยภาพของแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การสนับสนุนรายการโทรทัศน์
ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน

วิธีการ	ขีดความสามารถ	ขีดจำกัด
ใช้สื่อของรัฐให้เป็นประโยชน์ ต่อสังคมให้มากขึ้น โดยการนำ เวลาในการออกอากาศมาส่วน หนึ่ง เพื่อนำมาจัดทำรายการที่ สร้างสรรค์สังคม เพื่อพัฒนา การศึกษาและการเรียนรู้ของ เด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยไม่ควรจำกัดเฉพาะสื่อของ รัฐเท่านั้นควรจะรวมถึง สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ที่ได้รับ สัมปทานจากรัฐด้วย	สถานีโทรทัศน์เป็นของรัฐ รัฐสามารถกำหนดให้ สถานีโทรทัศน์นำเวลามา ออกอากาศรายการโทรทัศน์ สำหรับเด็กและเยาวชนได้	ยังไม่มีกฎระเบียบใด ๆ ในการ บังคับให้สถานีโทรทัศน์ต้อง ปฏิบัติตาม จึงเป็นเพียงแค่ การขอความร่วมมือจาก สถานีโทรทัศน์
การปฏิรูปช่อง 11 ให้เป็นสื่อ บริการสาธารณะ	มีความพร้อมขององค์กรทั้ง การผลิตรายการและเครือข่าย ของสถานีที่ครอบคลุมทั่ว ประเทศ	- โครงสร้างของสถานียังไม่เป็น อิสระ ต้องขึ้นตรงต่อรัฐบาล - นโยบายของช่องที่ เปลี่ยนแปลงไปเป็นสถานีเชิง ธุรกิจมากขึ้น - งบประมาณในการ ดำเนินงานของสถานีไม่ เพียงพอ
ให้ ETV เป็นสถานีโทรทัศน์ เพื่อเด็กและเยาวชน	เป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อ การศึกษาอยู่แล้ว จึงสามารถ วางโครงสร้างของสถานีให้ตรง กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้	เครือข่ายของสถานียังจำกัด ดังนั้นจึงต้องใช้งบประมาณใน การลงทุนสูงมาก

ตารางที่ 5.6 (ต่อ) แสดงศักยภาพของแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การสนับสนุนรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน

วิธีการ	ขีดความสามารถ	ขีดจำกัด
การจัดสรรช่วงเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก	เป็นการเปิดโอกาสให้มีรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนใหม่ๆ ได้เกิดขึ้น	เวลาที่กำหนดไว้ยังเป็นช่วงเวลาที่ไมเหมาะสม และกำหนดไว้เฉพาะวันธรรมดา ไม่รวมวันเสาร์ – อาทิตย์
จัดตั้งองค์กรกลางมาทำหน้าที่บริหารจัดการและเสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา การเฝ้าระวังและติดตามผล	มีการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2547	ยังไม่ได้มีการประกาศใช้จริง เพราะมีคณะกรรมการกองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์(กสช.) เป็นสำนักงานเลขานุการ ซึ่งปัจจุบันนี้ กสช.ยังไม่เกิดขึ้น ทำให้คณะกรรมการพัฒนาสื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัวไม่สามารถเกิดขึ้นได้
การจัดประเภทรายการโดยมีเกณฑ์อายุเป็นตัวกำหนด	จะช่วยแบ่งประเภทรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนได้ชัดเจนขึ้น ว่ารายการไหนเหมาะกับเด็กในช่วงวัยใด	- เกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์กว้าง ๆ ไม่ชัดเจน - เกณฑ์อายุที่นำมากำหนดนั้นเป็นเกณฑ์อายุที่นำมาจากต่างประเทศ ไม่มีการนำมาวิจัยว่าเหมาะสมที่จะใช้กับประเทศไทยหรือไม่

ตารางที่ 5.6 (ต่อ) แสดงศักยภาพของแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การสนับสนุนรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน

วิธีการ	ขีดความสามารถ	ขีดจำกัด
การสนับสนุนให้เกิดการวิจัยเกี่ยวกับรายการเด็กและเยาวชน	มี สสส. เป็นหน่วยงานให้เงินทุนสนับสนุนในการวิจัยเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการวิจัยเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนมากขึ้น	งานวิจัยนั้นไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ได้จริง เพราะผู้วิจัยไม่เป็นผู้มีความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์โดยตรง จึงเป็นการสูญเสียงบประมาณในการวิจัยโดยเปล่าประโยชน์
จัดตั้งสถาบันการศึกษาและพัฒนาสื่อสำหรับพัฒนาสื่อเพื่อเด็ก เยาวชนและสื่อเพื่อการศึกษา	มีสถาบันการศึกษาที่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรและวิชาการ ดังนั้นรัฐจึงควรให้เงินทุนสถาบันการศึกษาเหล่านั้น	รัฐไม่ได้ให้ความสนใจที่จะจัดตั้งสถาบันเหล่านั้นให้เป็นสถาบันเพื่อการศึกษาและพัฒนาสื่อ
การให้เงินสนับสนุน	มี สสส. เป็นหน่วยงานให้เงินสนับสนุน ซึ่งช่วยผ่อนภาระทางการผลิตรายการให้กับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนได้ส่วนหนึ่ง	งบประมาณในการสนับสนุนยังมีน้อย และไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ผลิตรายการ ทำให้ผู้ผลิตรายการต้องไปหารายได้จากส่วนอื่นมาชดเชย
กำหนดมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมให้เกิดสื่อที่มีคุณภาพ	รัฐมีอำนาจในการออกกฎหมายทางด้านภาษีที่จะมาช่วยสนับสนุนผู้ผลิตรายการ	รัฐยังไม่ได้มีความจริงจังในการดำเนินมาตรการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการลดหย่อนภาษีเลย
กำหนดมาตรการยกเว้นหรือลดหย่อนราคาค่าเวลาสถานีแก่รายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา รายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว	มีบางสถานีที่ให้การลดหย่อนค่าเวลาสถานี โดยขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละสถานีว่าจะช่วยลดหย่อนค่าสถานีให้แก่ผู้ผลิตรายการหรือไม่	รัฐยังไม่มีกรกำหนดมาตรการให้สถานีลดหย่อนค่าเวลาให้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 5.6 (ต่อ) แสดงศักยภาพของแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การสนับสนุนรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน

วิธีการ	ขีดความสามารถ	ขีดจำกัด
การให้รางวัลตอบแทนแก่ผู้ผลิต	เป็นการสร้างกำลังใจให้กับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ให้ผลิตรายการที่ดี มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน	ยังไม่มีรางวัลที่อยู่ในรูปของตัวเงิน หรือการลดสัญญาสัมปทาน ที่จะช่วยเอื้อให้ผู้ผลิตสามารถผลิตรายการต่อไปได้
การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้เท่าทันสื่อ	มีโครงการศึกษานำร่อง “ทีวีเยาวชน” เพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสื่อหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตของเด็ก	ยังไม่ได้การนำเสนอในวงกว้าง สังคมข้างนอกยังไม่รู้ว่าการรู้เท่าทันสื่อคืออะไร วิธีการนี้เลยไม่ค่อยได้ผลเพราะสังคมยังไม่ได้รับความรู้ความเข้าใจเท่าที่ควรเด็กยังคงเลียนแบบสื่ออยู่

จากผลการวิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า นโยบายต่าง ๆ ที่มีการกำหนดไว้ใน การส่งเสริมรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนนั้นเปิดโอกาสให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นไปได้มากกว่านโยบายที่ผ่านมา ๆ มา และครอบคลุมในหลายมิติ แต่อุปสรรคก็คือ การผลักดันให้มีการปฏิบัติงานตามแผนเหล่านั้นยังขาดความจริงจัง ต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพที่จะทำหน้าที่เป็นแกนกลางหลัก ในการผลักดันติดตาม และประเมินผล รวมทั้งระบบสื่อวิทยุโทรทัศน์ของไทยเข้าสู่ระบบธุรกิจอย่างเต็มตัว จึงคำนึงถึงผลกำไรมาก่อน การให้ความสำคัญต่อการคัดเลือกรายการขึ้นกับเรตติ้ง ทำให้เป้าหมายที่จะใช้สื่อเหล่านี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนได้รับความสำคัญน้อย ไม่เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจังแม้ว่าโดยส่วนใหญ่รัฐยังเป็นเจ้าของสื่ออยู่ แต่ระบบบริหารจัดการโดยราชการจึงทำให้ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ